

VĚSTNÍK 1 / 2016 AMG

Muzejní edukace

Rozhovor s Kateřinou Valachovou / 19

Vzpomínky na Z. Z. Stránského / 21

Opatření k vývozu památek z Íránu a Sýrie / 30

ASOCIACE MUZEÍ
A GALERIÍ ČR

**Dne 28. února 2016 (včetně) končí možnost
přihlásit Vaše muzejní projekty**

**do XIV. ročníku
Národní soutěže muzeí
Gloria musaealis 2015**

**Slavnostní vyhlášení výsledků
XIV. ročníku soutěže proběhne
dne 18. května 2016
ve Smetanově síni
Obecního domu v Praze**

Srdečně Vás zveme!

www.gloriamusaealis.cz

**Dvanáctý ročník
Festivalu muzejních nocí
proběhne ve dnech
20. května – 11. června 2016**

**Národní zahájení festivalu se uskuteční
ve Středočeském muzeu
v Roztokách u Prahy
v pátek 20. května 2016**

**Pražská muzejní noc bude již tradičně
festival uzavírat v sobotu 11. června 2016**

www.muzejninoc.cz

Malé muzejně-pedagogické zrcadlení

Další z řady návštěvnický velmi bohatých roků je tou nejlepší vizitkou mnoha českých muzejních institucí, které se rozhodly dát ve svých současných koncepcích a plánech kromě jiného také zelenou širokému rozvoji své prezentačně-edukační činnosti. Už na první pohled je zřejmé, že na řádcích tohoto časopisu není možné seriózním způsobem reflektovat výstupy profesní činnosti všech muzejníků, kteří se dnes a denně věnují návštěvníkům. Záměr podat pravdivou výpověď o aktuálním dění v české muzejní pedagogice, který by čtenářům umožnil alespoň částečně nahlédnout do zdejší velmi rozkošaté muzejně-edukační reality, tak vyústil do snahy redakce Věstníku AMG vybrat a zveřejnit hrstku článků o zajímavých akcích a aktivitách, které se na českém muzejně-pedagogickém poli udály v uplynulém roce.

Na stránkách tohoto čísla se lze začíst do textů, zrcadlících jak teoretickou, tak i praktickou tvář oboru. Po milém příspěvku od Annemies Broekgaarden a úvodní orientaci ve vývoji oboru muzejní pedagogiky u nás se čtenáři dozvědí o zvláštním významu využívání didaktických prostředků v muzejní edukaci, podívají se „pod pokličku“ činnosti mezinárodní asociace Hands On!, seznámí se s metodou I ASK a případně také zjistí, co je projekt LEM. Další uveřejněné články vedou k zisku informací o novém portále MUZEOEDU a o metodických materiálech MCMP. Věřím, že k velké radosti muzejněpedagogických praktiků určitě přispěje článek o nadmíru vydařených dětských prvcích instalovaných do nové litomyšlské expozice nebo o úspěšné realizaci sociálně preventivních projektů v mělnickém muzeu, případně text o plzeňském projektu *Paměť loutky*, jenž se setkal se značným zájmem dětí také v zahraničí. Zdánlivá nesourodost předložených témat názorně vypovídá o zvlášť širokém záběru profesní oblasti, která nabývá při vytváření návštěvnický vstřícné podoby našeho muzejnictví na stále větším významu.

Jménem výboru Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku při AMG bych nakonec ráda poděkovala za poctivou práci všem kolegyním a kolegům z řad pedagogických i nepedagogických pracovníků s veřejností, kteří v každodenní praxi zohledňují potřeby, zájmy i názory návštěvníků a zvyšují tak kredit dobré kvality českého muzejnictví, který se u nás opírá o dlouholetou tradici. Myslím si, že mít stále na mysli spokojenost lidí, kteří přicházejí do muzea s nejrůznějšími očekáváními a chtějí si z něj odnést nejen cenné poznatky, ale i neobvyklé zážitky, je možné zcela oprávněně považovat za náročnou a složitou činnost...

KATEŘINA TOMEŠKOVÁ

Obsah

Téma / Muzejní edukace

- 2 Muzeum je synonymem vzdělávání / A. Broekgaarden
- 3 Dynamický rozvoj muzejní edukace / L. Jagošová
- 5 Didaktické prostředky v muzejní edukaci / P. Šobáňová
- 6 Mezinárodní asociace Hands On! přichází do Čech / D. Brejchová, T. Dobiášová
- 8 Poznámka ke vzdělávací funkci muzeí / J. Kumpera
- 9 O projektu LEM s Margheritou Sani
- 11 Metoda I ASK pro otevření mysli / P. Katzenstein
- 13 Litomyšlská expozice a dětský návštěvník
- 15 Paměť loutky / M. Formanová
- 16 Sociálně preventivní projekty v mělnickém muzeu / J. Králová
- 18 Práce se školami bez muzejního pedagoga / J. Hutníková
- Rozhovor
- 19 Rozhovor s Kateřinou Valachovou
- Personálie
- 21 Docent PhDr. Zbyněk Z. Stránský již zde není / J. Dolák
- 23 Vzpomínka na Z. Z. Stránského / P. Seitlová
- 24 Vzpomínky... / V. Tomolová
- 26 Spomienka na kolegu a učiteľa / M. Lalkovič
- 27 Myslet muzeologicky / I. Chovančíková
- 27 Učitel a přítel ZZS / J. Dolák
- Zprávy
- 28 Spuštění portálu pro muzejní edukaci / T. Drobny
- 29 Českým kolečkem do Varšavy / P. Jirásek, M. Lehmannová
- Z konferencí
- 30 Kolokvium k „estetické úrovni učebnic“ / A. Petruželková
- 30 Opatření k zamezení nedovoleného vývozu památek z Iráku a Sýrie / P. Jirásek a kol.
- 32–40 Kalendárium výstav

Tématem příštího čísla 2 / 2016 jsou:

Muzejní edukace

Muzeum je synonymem vzdělávání

ANNEMIES BROEKGARDEN

ODDĚLENÍ MUZEJNÍ PROPAGACE A VZDĚLÁVÁNÍ, RIJKSMUSEUM

V muzeu pracuji od počátku 90. let 20. století. Můj zájem o tuto oblast se zrodil z potřeby nalézt místo, kde by se moje děti mohly smysluplně a neformálně vzdělávat skrze poznávání jedinečných předmětů. Zjistila jsem, že neexistují téměř žádná muzea, kde bych s dětmi byla vítána. Poté, co jsme byli laskavě požádáni, abychom opustili muzeum kvůli tomu, že jsme si tam s dětmi kreslili, nebo poté, co můj syn málem poškodil papírmáše od Fridy Kahlo, jsem se rozhodla vytvořit takové místo sama. Můj nápad vznikl ve spolupráci s Dickem Brunem, tvůrcem Miffy [trofej udělovaná každoročně v soutěži Children in Museums Award, pozn. překl.] A to byl začátek mé kariéry v muzejním vzdělávání.

Nyní, v roce 2016, jsem vedoucí Oddělení muzejní propagace a vzdělávání v Rijksmuseum, které disponuje více než milionem sbírkových předmětů. V našem muzeu už není pochyb o významu muzeí pro vzdělávání a rodiny s dětmi jsou zde více než vítány. V roce 2015 nás navštívilo přes 350 000 dětí. Hlavním cílem Rijksmuseuma je vzdělávání návštěvníků od 0 do 100 let. Považujeme za přirozené, že muzeum je tu především pro veřejnost. Chceme v návštěvnicích nich vzbudit smysl pro historii a cit pro krásu. Přístup personálu, vybavení muzea a způsob, jakým komunikujeme a zpřístupňujeme sbírky, vychází vždy z potřeb návštěvníků. Zvláště vítáme těch 120 000 školáků, kteří

každoročně muzeum navštíví. Snažíme se jim nabízet programy, které mají pro běžnou školní výuku přidanou hodnotu. Snažíme se přispívat k rozvoji jejich dovedností, nezbytných pro život v 21. století – kreativity, schopnosti podnikat a kritického myšlení.

Dvanáct let jsem působila v asociaci Hands On! a posledních pět let jsem byla její prezidentkou. Podílela jsem se na profesionalizaci dětských muzeí, na přípravě programů a výstav v muzeích a science centrech. Vzrůstající zájem o konference asociace Hands On! dokazuje, že je třeba změnit pohled na odborný obsah muzejního vzdělávání. Protože muzeum je pro veřejnost. A navštívit muzeum znamená vzdělávat se.

Česká republika má nyní své zastoupení i v radě Hands On!, má svého národního ambasadora a Plzeň bude další místo pro konání Hands On! konference v roce 2017. To vše je skvělou příležitostí, jak zdůraznit význam muzejního vzdělávání a vyměnit si zkušenosti. Muzea hrají v kvalitě života ve městech stále důležitější roli, přitahují pozornost veřejnosti a pomáhají stimulovat ekonomiku.

Jsem přesvědčena, že v příštích dvou letech bude Česká republika hrát důležitou roli ve zvyšování povědomí o významu muzejního vzdělávání a přispěje tak k proměně muzea na místo, kde má smysl trávit čas.

z angličtiny přeložila
DENISA BREJCHOVÁ

Národní galerie v Kodani získala ocenění Children in Museum za rok 2014

FOTO: STATENS MUSEUM FOR KUNST

Dynamický rozvoj edukace v muzeích a oboru muzejní pedagogika

LUCIE JAGOŠOVÁ

ÚSTAV ARCHEOLOGIE A MUZEOLOGIE FF MU

Muzejní pedagogika je oborem, který především v posledních dekádách zaznamenává prudký nárůst zájmu v mezinárodním měřítku a úspěšně období zažívá také v České republice. Za posledních dvacet let vývoje společnosti, kdy se muzea vrátila ke svobodné interpretaci sbírek, stoupl nejen zájem společnosti o muzea, ale především zájem muzeí o návštěvníky. Oborem, který intenzivně spojuje zájmy muzea (uchování a vědecké zpracování hmotných a nehmotných dokladů vývoje) se zájmy návštěvníků (poznání a porozumění tomuto vývoji), je právě muzejní pedagogika.

Muzejní pedagogiku chápeme jako sociální vědu, která se zabývá muzejní edukací. V centru její pozornosti stojí specifické edukační procesy, které probíhají v muzeu nebo ve vazbě na ně. Představuje moderní interdisciplinární obor, který vychází především z podnětů muzeologie a pedagogiky, a má úzké vazby s celou řadou zejm. kulturních, humanitních a sociálních, ale stejně tak i přírodních a technických věd (více viz *Museologica Brunensia*, 2015, č. 2, s. 56). Jako obor stojí na pevných základech dlouholeté tradice v rámci české muzeologie a muzejnictví, s vazbami na akademické prostředí a profesní vzdělávání muzejních pracovníků. V českých podmínkách odstartovaly rozvoj muzejní pedagogiky jako svébytného oboru od 90. let 20. století. publikace *Vývoj německé muzeopedagogiky* (1994) Vladimíra Jüvy a *Galerijní animace a zprostředkování*

umění (1998) Radka Horáčka. O celé dvě dekády později se díky univerzitním pracovištím rozvíjí produkce ukotvující teorii a metodologii oboru – např. monografie *Muzejní pedagogika: Metodologické a didaktické aspekty muzejní edukace* (2010), *Edukační potenciál muzea* (2012), *Muzejní edukace* (2012), *Vzdělávací obsah v muzejní edukaci* (2015), *Muzejní expozice jako edukační médium* (2015) atd., a řada článků v odborných časopisech, jako *Muzeum: Muzejní a vlastivědná práce; Museologica Brunensia; Kultura, umění a výchova*.

V edukační praxi nacházíme v muzeích v různorodé kvalitě pestrou nabídku aktivit a doprovodných programů pro širokou návštěvnickou obec, v teoretické rovině můžeme sledovat zájem muzeologů i pedagogů

o zázemí oboru. Teorie a praxe muzejní pedagogiky prošla v průběhu uplynulých let řadou zásadních proměn, a to zejména ve dvou následujících oblastech.

Pro-návštěvnická orientace

Především ve spojitosti s rozšiřujícím se zaváděním pracovního postu muzejních pedagogů (pod různorodým pojmenováním) můžeme zachytit kvalitativní posun v zacílení muzeí na návštěvníka – jeho preference, specifika i vyplývající potřeby. Muzea opouštějí hlavní proud zaměřenosti na nicneříkající kategorii tzv. univerzálního návštěvníka (širokou veřejnost bez jakékoli bližší specifikace) nebo plošné upřednostňování školních skupin před ostatními návštěvnickými kategoriemi.

S postupně se etablující profesí muzejního pedagoga nacházíme adekvátní odezvu (v souladu s obecnými změnami ve společnosti, zejména v průběhu posledních patnácti let) ve stále silnějším akcentu na zpřístupňování muzeí a jejich sbírek jednotlivým skupinám osob se specifickými potřebami. Inkluzivní muzejní pedagogiku, která tuto problematiku teoreticky a metodicky zastřešuje, můžeme

Projekt *Umění spojení* Lektorského centra GASK v Kutné Hoře

FOTO: MARIÁN CHACHALÁK

aktuálně řadit k nejprogressivnějším subdisciplínám muzejní pedagogiky.

V praxi ukotvuje a rozvíjí koncept inkluzivního muzea celá řada muzejních pracovníků s konkrétními edukačními programy, kterými posouvají hranice směrem k široké otevřenosti (nizkoprahovosti) muzeí, s respektem ke zdravotním, sociálním a kulturním odlišnostem muzejního publika. Zprvu byla pozornost soustředěna hlavně na osoby s poruchami pohybového aparátu a zraku. Postupně se (v praxi i textech, např. metodikách) rozkrývala specifika dalších skupin se speciálními potřebami (např. v oblasti sluchového nebo mentálního oslabení), stejně tak jako se rozšiřoval tematický záběr neformálního a informálního učení, např. na podporu komunitního učení a multikulturní výchovy nebo chápání muzea jako smysluplného prostředí pro trávení volného času rodin s dětmi a mezigenerační učení (viz *Muzejní pedagogika: Metodologické a didaktické aspekty muzejní edukace*, 2010, s. 186).

Edukační záběr muzeí se postupně skrže tzv. outreach projekty (mimo zdi muzea) velmi pozvolna rozšiřuje i na témata a skupiny dříve

marginalizované nebo vnímané jako nezvyklé – např. oblast sociálního znevýhodnění a vyloučení, potenciál muzeí v prevenci sociálně-patologických jevů a zacílení např. na seniory, osoby trpící Alzheimerovou chorobou, dlouhodobě nemocné / hospitalizované, osoby ve výkonu trestu, osoby bez domova nebo genderová témata. V posledních letech směřuje muzejní edukace ke konceptu tzv. společensky odpovědného a prospěšného muzea (viz *Museologica Brunensia*, 2015, č. 2, s. 28). Tento koncept posouvá muzejní edukaci od její primární koncentrace na (rozumové) vzdělávání a výchovu (a využitelnost získaných znalostí v běžném životě) více do oblasti postojů a hodnot (např. jak může účast na kulturních a kreativních aktivitách přinášet zjevné a měřitelné dopady na fyzické zdraví a duševní pohodu).

Pro-oborový rozvoj

Klíčem k profesionalizaci muzejní edukace je profesní vzdělávání a oborové sdružování, které zejm. v posledním desetiletí prochází výraznými proměnami. Profesní a osobnostně-sociální průprava muzejních pedagogů zahrnuje kvalitní osvojení

teorie a metodiky oboru (didaktických metod a přístupů – např. objektového a konstruktivistického učení, zážitkové pedagogiky, dramatické výchovy – a tvorby a využívání didaktických pomůcek – např. pracovních listů, muzejních kufříků), znalosti z psychologie a speciální pedagogiky, metodologie, evaluace v muzejní edukaci, zásad duševní hygieny atd.

Vedle vznikajících dílčích kurzů se univerzitnímu vzdělávání budoucích muzejních pedagogů věnuje systematicky několik univerzitních pracovišť – dlouhodoběji se profiluje na muzejní pedagogiku obor Muzeologie (Brno); specializované studium umožňují obory Galerijní pedagogika a zprostředkování umění (Brno) a Muzejní a galerijní pedagogika (Olomouc).

Neuniverzitní vzdělávání reprezentuje kurz Základy muzejní pedagogiky Metodického centra muzejní pedagogiky, které rovněž nově realizuje centrální portál edukačních aktivit muzeí a galerií MuzeoEdu. Dalším oborově profilovaným metodickým centrem je Centrum pro prezentaci kulturního dědictví, se specializací mj. na metodiku školení pracovníků „v první linii“ a s oborovým informačním portálem eMuzeum. Další

Projekt *Umění spojení* Lektorského centra GASK v Kutné Hoře

FOTO: MARIÁN CHACHALÁK

vzdělávání (přednášky, workshopy) a pravidelná oborová setkání organizují vedle metodických center zejm. Komise pro práci s veřejností a muzejní pedagogiku a Muzeologická komise AMG, které se v posledních letech zaměřily např. na vzdělávací obsah v muzejní edukaci, speciální publikum či muzejní profese a jejich spolupráci při edukaci. Vedle konferencí s mezinárodní účastí zprostředkovává přednášky zahraničních lektorů také Katedra UNESCO pro muzeologii a světové dědictví.

Zohledňování pedagogicko-psychologických principů v působení

dovnitř i vně muzea výrazně přesahuje kompetence muzejní pedagogiky (a muzejních pedagogů). Předpokládá prohlubování vazeb muzejní edukace na další činnosti (např. muzejní výstavnictví) a zastoupené obory a motivuje rozvíjet systematickou spolupráci napříč muzejními profesemi. K aktuálně nejdiskutovanějším tématům patří také pocitovaná potřeba formulování profesních standardů a jako jednoznačně nejsilnější požadavek v oborové diskuzi zaznívá dlouho očekávané zařazení muzejních pedagogů do Katalogu prací ve veřejných službách a správě. ■

didakticky koncipovaných prostředků a jejich stále častějšímu uplatňování nejen v prezentaci, ale i v navazující edukaci se u nich v tomto článku pozastavíme.

Začněme substitučními prvky, mezi kterými Waidacher (1999) rozlišil kopie, faksimile, reprodukce, odlitky, imitace, rekonstrukce, modely. Ve Waidacherově přehledu z pochopitelných důvodů chybějí substituty digitální povahy, např. různé podoby digitálních reprezentací muzeálií, které se návštěvníkům stále častěji prezentují jak v různých technických zařízeních, tak pomocí speciálních projekcí (holografie, interaktivní projekce). Možnosti v oblasti zhotovování substitutů jistě brzy rozšíří rozvoj a zlevňování technologie 3D tisku.

O substitutech sice platí Waidacherův postřeh, že v porovnání s autentickým předmětem neobstojí, pro výukové účely jsou však velmi užitečné, a to zvláště proto, že jedině tak lze v praxi širěji uplatnit muzejně-pedagogickou zásadu „hands-on“, tedy možnost dotýkat se volně exponátů a poznávat je pomocí hmatu.

Kromě substitutů patří k běžným prezentačním prostředkům, jež pozitivně ovlivňují edukační efekt muzejní prezentace, i referenční prvky, tedy ilustrativní materiál různého typu jako ilustrace, nákresy, dokumenty, schémata, fotodokumentace atd. – v tištěné anebo digitální podobě. Dále se uplatňují prvky explikační, jejichž funkcí je poskytnout výklad vystavených předmětů, objasnit obsahy, které nesou; jde přitom o explikaci verbálními prostředky (Beneš, 1981). Do dané skupiny je možné zahrnout veškeré doprovodné texty v expozici a různé, dnes velmi různorodé distribuční materiály v tištěné nebo digitální podobě. Explikační prvky se dnes běžně kombinují s prvky referenčními – viz textové panely s obrazovými doplňky, informační tabule, informační kiosky nebo zařízení s dotykovými displeji aj. Fungují přitom nejen při

Didaktické prostředky v muzejní edukaci

PETRA ŠOBÁŇOVÁ

PEDAGOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Pro úspěch edukace, ať již se odehrává v jakémkoliv prostředí, používají pedagogové kromě vhodných metod, organizačních forem a strategií rovněž nejrůznější typy didaktických prostředků. Nejinak je tomu v muzejní edukaci, která návštěvníkům zprostředkovává obsah související s muzejními sbírkami. Z pedagogického hlediska lze už samotné sbírkové předměty označit za didaktické prostředky zvláštního významu a nedocenitelné hodnoty. I když o významu muzeálií a jejich jedinečnosti není pochyb, praxe potvrzuje fakt, že bez kontextu a vhodně podaných bližších informací o vystavených předmětech mohou expozice a výstavy zůstat bez žádoucího efektu na vědomí návštěvníka. Proto se do expozic tradičně umísťují také různé doplňkové prvky (substituční, referenční, explikační nebo smíšené) a v poslední době čím dál častěji také

exponáty nemuzeálního charakteru, avšak s didaktickým záměrem usnadnit návštěvníkům osvojování nového vědění. Patří k nim zejména substituty a didaktické a zábavní exponáty. Právě promyšlený soubor daných doplňků, připravených za účelem podpory sdělnosti prezentace a navazující edukace, může mít – kromě samotných muzeálií – zásadní vliv na kvalitu prezentace a její kladné přijetí muzejním publikem.

Typy podpůrných exponátů

Pozornost tvůrců výstavy věnovaná doplňkovým prvkům a didaktickým exponátům je signifikantním rysem současné muzejní kultury a výrazem snahy tvůrců o efektivitu výstavy, snahy o to, aby obsah komunikovaný muzejní prezentací skutečně doputoval k cílovým skupinám různého typu – od dětí a laiků až po experty. Vzhledem k důležité roli těchto podpůrných,

Příklad didaktických exponátů z expozice Světa techniky v Ostravě Vítkovicích

individuálních návštěvách muzeí, ale i v rámci řízené edukace.

Didaktické pomůcky

Přestože všechny výše jmenované kategorie tradičních expozičních (a zároveň didaktických) prostředků mají edukační efekt, významným trendem současné muzejní kultury je uplatňování exponátů ryze didaktických, tedy auditivních, vizuálních, obrazových i technických pomůcek v podobě různých simulátorů, didaktických hraček, interaktivních stanovišť, ale i kiosků s digitálním obsahem typu elektronických her, animací, kvízů, databází. Může jít také o zásuvky nebo stolky s „hands-on“ exponáty, didaktickými hračkami a pomůckami, různé projekce a zvukové stopy, audiovizuální efekty aj. Pokud tyto prvky nezprostředkovávají primárně nějaký vzdělávací obsah a mají převážně relaxační nebo zábavní charakter, můžeme spíše než o didaktických exponátech hovořit o zábavních prvcích, dnes rovněž častých. Pod toto označení lze zahrnout různé herní nebo odpočinkové zóny, stolky s hračkami, herny, prvky s humornými aktualizacemi tématu, dětské textové a obrazové panely a jiné herní prvky.

Didaktické exponáty dnes nacházíme v expozicích stále častěji, proměňuje se také poměr zastoupení

autentických sbírkových předmětů a prvků substitučních, referenčních a explikačních, a to ve prospěch prvků „doplňkových“. Tento současný jev lze chápat jako snahu podpořit sdělnost exponátů a reakci na slabiny klasické muzejní prezentace postavené na nekontextuálním, formalistickém vystavování sbírek. Vrátilme-li se k didaktickým exponátům, je potřeba upozornit

na fakt, že tyto expoziční prvky často neplní pouze roli subsidiární – ba naopak se stávají plnohodnotnými reprezentanty určité skutečnosti – obdobně jako muzeálie. Postrádají sice autentičnost, unikátnost a kulturní hodnotu sbírkových předmětů, jejich výpovědní schopnost však může být i tak velmi vysoká, někdy vyšší než u muzeálií. Didaktický exponát je proto často pevnou součástí expozice, kam ho tvůrci umísťují s cílem podporovat návštěvníkovo poznávání v muzeu. Ve spojení s muzeálií tvoří dokonalý nástroj pro vzdělávání, ať již je obsahem kterákoliv oblast lidské kultury nebo přírody.

Didaktické prostředky spolu s dalšími komponentami muzejní edukace představují užitečný a často nezbytný prostředek k dosažení stanovených edukačních cílů. Usnadňují učební procesy lidí přicházejících do muzea, motivují je a umožňují zapojit do poznávání co nejvíce jejich smyslu. Rozšiřují působnost muzeí a řady jejich spokojených, novým vědáním obohacených návštěvníků. ■

Mezinárodní asociace Hands On! přichází do Čech

DENISA BREJCHOVÁ, ZÁPADOČESKÉ MUZEUM V PLZNI
TEREZA DOBIÁŠOVÁ, SLADOVNA PÍSEK

Česká muzea a galerie v posledních deseti letech zjišťují, že je nezbytně nutné své potenciální návštěvníky oslovovat aktivně. Stále větší měrou musejí měnit i svůj přístup k dětem – tak, aby si děti muzea a galerie spojily s pozitivními zážitky, aby se naučily je navštěvovat, a aby jejich nabídku přijímaly s radostí a chutí.

Tento trend se samozřejmě netýká jen českých muzeí a galerií, ale je to trend globální. A tak se tradiční instituce učí vytvářet interaktivní

prostředí, cíleně formují zážitek dětských návštěvníků a hledají novou cestu, jak se stát zdrojem vzdělání, poznání a přímého setkání s uměním a kulturou. Země s historicky volným trhem – tedy ty západní – mají v tomto směru zhruba dvacetiletý náskok.

Prosíme, dotýkejte se

Ukázalo se, že hybnou silou změny v muzeích a galeriích se staly instituce bez vlastních sbírkových fondů, zaměřené přímo na práci s dětmi. Takové

vznikaly nejdříve v 70. letech 20. století v USA pod označením „dětská muzea“. Děti se tu prostřednictvím hry vzdělávají, všeho je (většinou) možné se dotknout (proto se pro ně používá označení hands on muzea). V 90. letech začaly první podobné organizace vznikat v západní Evropě (nejbližším nám je dětské muzeum ZOOM ve Vídni) a vznikla i mezinárodní asociace, která se věnuje podpoře práce s dětmi v muzejním prostředí.

Hands On! International Association of Children in Museums (HOI) dnes sdružuje významné i menší organizace ze 45 zemí světa. Společným ukazatelem těchto hands on institucí je snaha prezentovat mladým návštěvníkům muzea, galerie a science centra jako atraktivní a přátelská místa, kde se mohou pobavit a zároveň se zábavnou a nenásilnou formou vzdělávat. Asociace Hands On! vznikla již v roce 1994. Nejprve šlo pouze o neformální sdružení ředitelů evropských muzeí. V roce 1996 uspořádali první evropskou konferenci, o dva roky později se sdružení transformovalo na oficiální mezinárodní organizaci.

Dlouhodobým cílem asociace je zvyšování povědomí veřejnosti o hodnotě a potenciálu dětských návštěvníků a prezentace kulturních institucí jako míst neformálního vzdělávání. Asociace poskytuje svým členům statistická data, sleduje stávající i nové trendy v mimoškolním vzdělávání a poskytuje informace o fondech a projektech EU. Neopominutelným přínosem je možnost sdílení zkušeností a nápadů mezi jednotlivými členy.

Každé dva roky pořádá HOI odborné mezinárodní konference zaměřené na muzejní pedagogiku a neformální vzdělávání a každoročně uděluje cenu Children in Museum Award. Konference se konají v evropských metropolích a jedná se vždy o prestižní akce se záštitou představitelů jednotlivých států – v roce 2013 konferenci ve Stockholmu osobně zahajovala švédská královna Silvie a výroční,

desátou konferenci s názvem *Amsterdam 2015: Touch and Learn* zahájila královna Máxima Nizozemská.

Příležitost na domácí půdě

Tato mezinárodní asociace se může v následujících letech stát velmi významným zdrojem inovací a profesního růstu i pro galerie a muzea v České republice a má k tomu teď velmi dobře nakročeno. Česká republika totiž má v tuto chvíli, jako jediná ze zemí bývalé východní Evropy, ve vedení asociace svého zástupce a národního ambasadora. Mezinárodní konference, která se koná každé dva roky, se bude příště – v roce 2017 – konat v Plzni.

Pořádání příští konference vybojovala pro Čechy archeoložka a muzejní pedagožka Denisa Břejchová, která je českou ambasadorkou v Asociaci již od roku 2013. V dubnu 2015 zorganizovala i první velkou akci Hands On! v Čechách, nazvanou *Evropské přesahy muzejní edukace Plzeň 2015* (97 účastníků, 20 příspěvků). Hands On! zde zastupovaly Marianne Gry-

mer Bargeman (Dánsko), Marianna Carli (Itálie), Andreja Rihter (Slovensko) a Andrea Guenther (Rakousko). Ve svých příspěvcích hovořily o historii a současnosti Asociace, o možnostech aktivní mezinárodní spolupráce, o ceně Children in Museum, o projektech Dánské národní galerie a o dětských programech v muzeu Explora v Římě. Česká a slovenská sekce obsahovala příklady dobré praxe a jejich porovnání se zahraničními zkušenostmi, hlavní trendy v neformálním vzdělávání a představení nejnovějších projektů v oblasti mimoškolní edukace včetně projektu Evropské unie *Kreativní Evropa*.

Konference byla realizována ve spolupráci s projektem Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015 a s Asociací muzeí a galerií ČR. Záštitu přijal Plzeňský kraj, oficiálním partnerem se stalo Pivovarské muzeum v Plzni. Výstupem konference je sborník příspěvků, který vyšel v říjnu 2015 a je dostupný na webu Západočeského muzea v Plzni. Další ročník

Královna Máxima Nizozemská zahajovala konferenci Hands On! v Amsterdamu 2015

je plánován na jaro 2016 a je otevřen každému, koho uvedená problematika zajímá.

Na poslední konferenci Asociace v Amsterdamu byla do představenstva zvolena Tereza Dobiášová, ředitelka písecké Sladovny. O důvodech svého vstupu do Asociace říká:

„Když jsem před třemi lety připravovala koncepci Sladovny, tradice dětských muzeí byla důležitou inspirací při přestupu z divadelního do galerijního světa a tak, jak jsem dál hledala – a hledám – cestu, jak programovat a spravovat galerii nabízející zejména dětem hru, radost a poznání, je pro mě konfrontace se zkušenostmi a výsledky práce na mezinárodním poli zásadní. Učím se tam, inspiruji se, spolupracujeme s řadou organizací, vyměňujeme si výstavy, společně připravujeme další. Rozvoj této oblasti je pro mě osobně velmi důležitý, a proto jsem se rozhodla se mu věnovat – konkrétní práci tady u nás, ale i angažovaností na mezinárodní platformě.

Zažila jsem, jak mohou být tato setkání plodná. V Čechách se opíráme o tradici Jana Amose Komenského, tvoří tu takoví umělci, jako je Petr Nikl, máme bohatou kulturní scénu, žijeme v prosperitě, a proto je čas věnovat se dětem a jejich rozvoji. A myslím si, že je i namístě v době tak globalizované, jako je naše, po 25 letech svobody a letech v Evropské unii, si uvědomit, že naše děti nevyrůstají v osamělé, uzavřené zemi, a připravit pro ně zázemí komunikativní a kompatibilní s tím, co se děje v Evropě.“

Mottem Hands On! je víra, že muzeum, galerie nebo science centrum by mělo být místem, které v dětech podněcuje zvědavost a představivost. Místem, které inspiruje dětskou kreativitu a podporuje touhu se celoživotně vzdělávat, bez ohledu na to, zda daná kulturní instituce disponuje hmotnými sbírkami či nikoliv.

Každá instituce, které je tato filosofie blízká, je v řadách Asociace vřele vítána. ■

Poznámka ke vzdělávací funkci muzeí

JAN KUMPERA

KATEDRA HISTORIE PEDAGOGICKÉ FAKULTY ZČU V PLZNI

Máme-li mluvit o aktuálních úkolech stejně jako o nejbližších perspektivách českých muzeí, ať už těch velkých či menších a specializovaných, vyvstává s velkou naléhavostí jeden zásadní úkol: Prezentovat sbírky a expozice tak, aby mohly být využívány přímo pro výuku dějepisu, ale i výtvarné, literární a vůbec obecně kulturní výchovy. Rozšíření školního vyučování klade oboustranné nároky na kompatibilitu obou partnerů, muzea i školy. Muzejní pracovníci a odborní průvodci by se měli seznámit s obsahem výuky a osnovami jednotlivých stupňů naší vzdělávací soustavy. Jiné jsou potřeby a možnosti základních škol, odlišnou odezvu můžeme očekávat od středoškoláků, a nelze předem rezignovat na využití muzeí, zvláště těch technicky zaměřených, pro výchovu odborných škol či učňovské mládeže.

Bylo by chybné spoléhat se na spontánní iniciativu a zájem žáků a studentů, respektive jejich učitelů. I menší a oborově orientovaná muzea by měla naopak sama vyvinout cílené úsilí směrem ke svým „spádovým“ školám. Nabízí se přitom řada

možností – od nabídkových letáků, komentovaných prohlídek a programů až po přímý osobní kontakt potenciálního muzejního průvodce s konkrétním učitelem. Na krajské úrovni lze využít i spolupráce s příslušnými pedagogickými centry, ale z vlastní zkušenosti bych raději doporučoval přímé jednání s vedením daného muzea.

Pokud je to možné, považoval bych za vhodné kontaktovat didaktiky příslušných kateder na pedagogických fakultách (které jsou součástí téměř všech centrálních i regionálních univerzit). Jde také o využití potenciálu samotných posluchačů třeba dějepisu, výtvarné výchovy či bohemistiky, kteří by mohli po oboustranné dohodě fakulty a školy vykonávat specializovanou průvodcovskou činnost pro exkurze a návštěvy jednotlivých školních tříd, a to vše v rámci své povinné didaktické praxe. Samozřejmě možností se nabízí více, ale v každém případě k poslání a smyslu dnešního muzea musí patřit i edukační a kulturní činnost, ideálně viděno propojená organicky a užitečně s celým naším vzdělávacím systémem. ■

FOTO: SLADOVNA PÍSEK

Muzea a galerie se mohou snadno stát místem školní výuky – např. dějepisu

O projektu LEM s Margheritou Sani

FOTO: MARTIN ČÁREK

Margherita Sani na konferenci NEMO v Plzni, 2015

Co je projekt LEM?

LEM – The Learning Museum [Učení v muzeu] byl projekt financovaný v rámci programu celoživotního učení Grundtvig mezi lety 2010 a 2013 v části „Sítě“, s cílem vytvořit síť muzeí a dalších organizací prezentujících kulturní dědictví. LEM měl pomoci využít jejich vzdělávací potenciál a hrát aktivní roli v celoživotním vzdělávání v Evropě.

Kdo byl autorem myšlenky tohoto projektu?

LEM byl inspirován řadou projektů financovaných Evropskou unií v letech 2003–2010 v oblasti muzejního vzdělávání, mezikulturního dialogu, dobrovolnictví v kultuře a celoživotního učení, na kterých jsem se osobně podílela a mnohé z nich i koordinovala. Projekt jsem chápala jako šanci vytvořit něco nového, komplexnějšího a srozumitelnějšího.

Rozhodla jsem se využít všechny své znalosti, zkušenosti a zejména osobní kontakty z předchozí spolupráce a vytvořit jedinou síť, která by byla stálým diskusním fórem na téma vzdělávání, přístup k návštěvníkům a dialog s nimi v muzeích a galeriích.

Bylo těžké uspět v mezinárodním prostředí?

V té době to bylo relativně snadné. Měli jsme z předchozích projektů spoustu zkušeností a stavěli jsme na dobré pověsti, kterou jsme měli u úřadů Evropské Unie a u EACEA (Výkonné agentury pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast), která spravuje programy EU. To však neznamená, že bychom nemuseli obstát v tvrdé konkurenci ostatních uchazečů, nebo že bychom měli protekci. Ale znali jsme předmět našeho zájmu, měli jsme s partnerskými institucemi společnou vizi a věděli jsme, v čem se žádost pro Grundtvik musí odlišovat od ostatních evropských projektů. Navíc oblast „Sítě“ podporovala projekty „s historií“, které se mohly vykázat předchozími referencemi. Měli jsme tedy vše, co bylo potřeba k dosažení úspěchu – řadu realizovaných projektů, velmi silnou skupinu zapojených institucí a přesvědčivý nápad.

Jaké byly výstupy vašeho projektu? A který považujete za nejdůležitější?

Projekt byl realizován v pěti pracovních skupinách, které se zaměřovaly na výzkum a vyhledávání osvědčených postupů. Výsledky výzkumu byly poskytnuty všem partnerům a vytvořené materiály byly uveřejněny na webových stránkách.

Pracovní skupiny se zaměřovaly na tato témata: Nové trendy v muzeích 21. století, Muzea a stárnoucí populace, Výzkum zaměřený na návštěvnické skupiny a styly učení, Muzea jako edukační instituce, Učební prostory v muzeích, Muzea a mezikulturní dialog. Měly dostatek volného prostoru a vlastní, na ostatních členech konsorcia nezávislý rozpočet. Skupiny organizovaly studijní návštěvy, které se ukázaly být velmi efektivní jednak pro vyhledávání příkladů dobré praxe, jednak pro možnost poznat pracovní podmínky v různých zemích.

Každá pracovní skupina prováděla vlastní výzkum, který byl průběžně sdílený na internetových stránkách a následně publikován v osmi souhrnných zprávách, dostupných na <http://ibc.regione.emilia-romagna.it/en/the-institute/european-projects-1/lem>:

- Virtuální muzeum
- Dědictví a stárnutí obyvatelstva
- Míra vlivu muzeí
- Muzea a mezikulturní dialog
- Technologie a veřejnost. Vyhodnocení informačních a komunikačních technologií v muzeích
- Výzkum zaměřený na návštěvníka jako základní předpoklad budování nových stálých expozic. Příběhy z praxe
- Nové trendy v muzeích 21. století
- Vzdělávací prostory a možnosti v muzeích

Kromě zpráv vytvořila jedna pracovní skupina katalog prostor, ve kterých různá evropská muzea realizují vzdělávací aktivity, jiná zase krátký film vyjadřující pojetí muzea jako místa plného emocí a setkávání lidí.

Je obtížné říci, který z uvedených výstupů byl ten nejdůležitější. Řekla bych, že kromě hmatatelných výsledků byla největším úspěchem spojení navázaná mezi lidmi a institucemi.

Kolik lidí bylo do projektu zapojeno?

Začali jsme s 22 partnery ze 17 evropských zemí a jedním partnerem ze Spojených států: zapojily se muzea, muzejní asociace, ale také školy a výzkumné ústavy. Síť partnerů se rozšiřovala i během realizace, takže na konci bylo do projektu zapojeno 65 spolupracujících partnerů, celkem 88 kulturních institucí z 25 zemí. Odhaduje se, že se do projektu přímo zapojilo 100 odborníků ze 17 zemí zastoupených v konsorciu, ale celkový počet lidí zapojených v různých aktivitách projektu (studijní návštěvy, živě přenášené konference, publikování) byl zhruba 1500 lidí.

Co čeká LEM v budoucnosti?

Projekt LEM oficiálně skončil v říjnu 2013, ale jsme přesvědčeni, že vytvořená síť by měla existovat i nadále, a proto děláme vše pro zajištění jeho udržitelnosti. V roce 2014 jsme přesunuli webové stránky <http://www.lemproject.eu> na stránky NEMO (<http://www.ne-mo.org>) a na web IBC – Institutu pro kulturní dědictví regionu Emilia-Romagna. Většina výstupů je tedy stále přístupná. Zároveň se LEM stal stálou pracovní skupinou v síti NEMO, jež zahájila činnost v listopadu 2014. Pracovní skupina pokračuje ve výzkumu v oblasti muzejního vzdělávání, rozvoje publika, mezikulturního dialogu a celoživotního vzdělávání, každoročně jezdí na studijní návštěvy a mezi profesionály v Evropě i nadále probíhá výměna informací. Prozatím můžeme říci, že všechna tvrdá práce mnoha angažovaných lidí, více než tři roky provozu LEM, všechny kontakty a výsledky společného úsilí nejsou ztraceny.

Je něco, co byste chtěla doporučit evropským, a tedy i českým muzeím a galeriím?

Navázání užších kontaktů s kolegy v jiných zemích je ten nejlepší způsob, jak získat nové podněty a zlepšit způsob práce. Přidejte se k projektům EU, absolvujte studijní pobyt nebo se zapojte do evropských sítí, jako je NEMO.

Jaká je podle Vás budoucnost neformálního vzdělávání?

Věřím, že význam neformálního vzdělávání v blízké budoucnosti stále poroste. Současné společnosti je jasné, že se musíme učit neustále, a to jak na profesionální, tak na osobní úrovni, a udržet krok se změnami.

Velká část „celoživotního vzdělávání“ se odehrává v neformálním kontextu, do muzeí již pronikly nové technologie, které otvírají prostor pro nové a dynamické studijní zkušenosti. Mnoho muzeí navázalo partnerství se školami, které si zde doplňují výuku a vnímají muzea jako ideální místa pro neformální učení. V muzeu je možné dozvědět se informace o artefaktech i historii, ale můžete se zde prostřednictvím kulturního dědictví naučit i něco úplně jiného – nový jazyk nebo „měkké“ dovednosti. Je důležité, aby to, co jste se naučili v muzeu, bylo platné i „venku“.

Co Vás na Vaší práci těší nejvíce?

Spojování lidí. Líbí se mi myslet na sebe jako na „networkera“, tedy někoho, kdo rád pracuje s lidmi a seznamuje je, aby mohli dál rozvíjet svoje myšlenky, vyměňovat si zkušenosti nebo si jen rozšiřovat obzory a objevovat nové a lepší způsoby, jak věci dělat. Mám velkou radost, když vidím, že se lidé sejdou, vytvoří něco nového a přitom se se od sebe navzájem učí.

V posledních 10–15 letech jsem tento přístup aplikovala mezinárodně, zejména na poli muzejního vzdělávání a celoživotního učení a v projektech financovaných EU, které jsem vedla.

Otázky kladla a z angličtiny přeložila
DENISA BREJCHOVÁ

Setkání pracovní skupiny LEM na konferenci NEMO v Plzni v listopadu 2015

FOTO: MARTIN ČAREK

Metoda I ASK pro otevření mysli

PETRA KATZENSTEIN, ŽIDOVSKÉ HISTORICKÉ MUZEUM,
AMSTERODAM

IRITH KOSTER, AMSTERODAM

LÉONTINE MEIJER-VAN MENSCH, MUZEUM EVROPSKÝCH
KULTUR, BERLÍN

Metoda I ASK (ptám se) je praktický a volně aplikovatelný přístup, který má návštěvníkům muzeí pomoci ztratit ostych a otevřít se novým poznatkům, zkušenostem a nápadům. Tato metoda byla vyvinuta, testována a implementována v amsterodamském Židovském historickém muzeu (JHM) v letech 2007–2015. Důvodem bylo posílení dopadu prohlídek muzea na návštěvníky.

V praxi metoda funguje takto: průvodce od začátku projevuje zájem o názory návštěvníků, nabízí jim prostor k vyjádření jejich očekávání, předchozích znalostí, ale i předsudků. Názory návštěvníků respektuje a neodsuzuje. Tím navozuje pozitivní vztah, nezbytný pro další smysluplnou interakci. Navozený pocit důvěry zvyšuje ochotu návštěvníků vyjádřit své názory a pocity, otevřít se novým způsobům myšlení, prožívání a vidění, a chuť poučit se nejen z exponátů, ale i od průvodce a od sebe navzájem.

K dosažení těchto cílů musí být průvodce nejen schopen vyprávět zajímavý příběh vztahující se k obsahové nabídce muzea, ale také pochopit názory a obavy návštěvníků. To vyžaduje zcela jiné dovednosti, než při tradiční komentované prohlídce zaměřené pouze na poskytování informací. Průvodce musí být schopen klást relevantní otázky, naslouchat a reagovat na názory ostatních. To na flexibilitu průvodce klade velké nároky, proto je (paradoxně) nezbytné přijmout pro tuto práci jistý strukturovaný rámec. Takový rámec

metoda I ASK poskytuje.

Název I ASK je vlastně akronym odvozený ze čtyř základních předpokladů práce s touto metodou: *Intention* (záměr), *Attitude* (postoj), *System* (systém) a *View* (náhled). I ASK chce v návštěvníkovi vzbudit ochotu změnit své myšlení: nejprve na „mikro“ úrovni muzea, následně pak může metoda přispět k lepšímu vzájemnému porozumění i na celosvětové úrovni.

Práce s metodou I ASK je vzrušující výzvou. Proces implementace vyžaduje ochotu jít nevyšlapanou cestou. I ASK metoda vyžaduje mnohem více, než jen obvyklé schopnosti a dovednosti, potřebné pro „tradiční“ prohlídku muzea.

Jsme rádi, že můžeme s ostatními sdílet, co jsme se naučili, a jsme přesvědčeni, že metoda I ASK bude přínosná i pro ostatní muzea. Měli jsme možnost pořádat pilotní workshop pro skupinu průvodců ze dvou hlavních nizozemských muzeí: Muzeum Boijmans Van Beuningen v Rotterdamu a Rijksmuseum v Amsterdamu. Tato zkušenost nám pomohla metodu ještě zlepšit a doladit.

Muzeologická interpretace I ASK metody

Léontine Meijer-van Mensch dala metodě I ASK v labyrintu muzejní pedagogiky následující teoretický kontext: Od 70. let 20. století se role výchovné práce muzea stává stále důležitější. Souvisí to zejména s profesionalizací různých funkcí v rámci muzejního systému. Na konci devatenáctého

a začátku dvacátého století byli kurátoři zodpovědní za všechny funkce muzea. Profesionální profil kurátora byl založen na jeho akademické znalosti jedné části sbírky. V roce 1970 však začala vznikat poptávka po profesionálech, kteří by mohli nabídnout širší škálu odbornosti. Tato profesionalizace probíhající v oblasti managementu a marketingu byla nejsilnější právě v oblasti vzdělávání, protože v té době propukla mezinárodní diskuze o muzeích, jejich významu pro společnost, a především o tom, jak umožňují zapojení veřejnosti.

Nová muzeologie

Diskurs kolem role muzeí a jejich významu pro společnost pochází z poloviny 70. let. Jednalo se zejména o nezápádní země, které převzaly iniciativu v hnutí všeobecně známém jako „nová“ muzeologie. Jedním z hlavních rysů tohoto hnutí byla snaha zapojit společnost v maximální možné míře do muzejních sbírek a způsobu jejich prezentace. Během posledních čtyřiceti let toto inovativní hnutí výrazně ovlivnilo představy o muzeích a každodenní praxi muzejní práce. Samozřejmě ne všechna muzea názory „nové“ muzeologie přijala, ale vnímaná role vzdělávání v rámci jednotlivých institucí je dobrým měřítkem přijetí názorů hnutí.

Klíčové pojmy v rámci nové muzeologie jsou otázky reprezentace (*Jak je kulturní rozmanitost ve společnosti vnímána a kdo to určuje?*), dostupnost (*Je muzeum snadno dostupné? Je snadné pochopit popisky exponátů?*) a participace (*Do jaké míry jsou různé skupiny společnosti aktivně zapojené do procesu rozhodování o podobě kulturních institucí?*).

Ze tří výše uvedených základních zásad, které jsou základem ideje Nové muzeologie, je to především participace, jejíž význam v posledních letech výrazně roste. Tento trend je úzce spojen s obrovským potenciálem internetu. Proto se v dnešní době v rámci

Metoda I ASK byla testována v Židovském historickém muzeu v Amsterdamu

muzejního světa často odkazuje na princip „muzea 2.0“, který se snaží využít potenciál reprezentovaný webovými stránkami „web 2.0“. Jádrem koncepce je zde „uživateli generovaný obsah“: jsou to právě uživatelé, kdo obsah vytváří. To stírá tradiční rozdíl mezi producenty (muzejními kurátory) a uživateli (veřejností), na základě předpokladu, že různí lidé mají specifické znalosti, které mohou vzájemně doplňovat. Skutečná participace může být úspěšná pouze v případě, že muzeum veřejnosti naslouchá a její názory reflektuje.

To vše změnilo roli muzejních odborníků. Během posledních několika desetiletí se postupně proměnili v profesionály, kteří navazují partnerství s různými komunitami a cílovými skupinami a hledají význam společně. Ideální „muzejní profesionál 2.0“ pomáhá každému návštěvníkovi zjistit, co pro něj znamenají objekty, a co pro něj znamená samotné muzeum.

Od mediátora k moderátorovi

Strategie participace a otázky dostupnosti a prezentace se řeší zejména při přípravě nové výstavy či modernizaci

stávajících expozic. Ale jak myšlenky Nové muzeologie souvisí s prací klasických muzejních průvodců? Pro mne je vedení prohlídky stále tou nejzábavnější částí muzejní práce, a to právě z důvodu přímého kontaktu s návštěvníky. Ve skutečnosti si myslím, že každý, kdo pracuje v muzeu, by si roli průvodce měl vyzkoušet. Dobrý průvodce totiž zvedá návštěvnost. Nicméně si musíme položit otázku, nakolik jsou dojmy z prohlídek trvalé a jak je komentovaná prohlídka relevantní v kontextu nové muzeologie. Jak může být prohlídka platformou pro reprezentaci, dostupnost a zapojení? A jak je možné poskytnout více než zážitek a vyvolat trvalou změnu v názorech návštěvníka? Tyto i další otázky by měla pomoci zodpovědět metoda I ASK.

Základem prohlídky podle metody I ASK jsou samotní návštěvníci a kontext, který s sebou přináší. Tyto faktory jsou přítomny vždy, ale například při návštěvě Židovského muzea to může být trochu těžší. Použitím otázek a dialogů se I ASK průvodce snaží návštěvníka ujistit, že jeho zkušenosti a nápady hrají roli, a snaží se, aby byly

viditelné. Je nezbytné, aby průvodce neodsuzoval. Místo role zprostředkovatele, který poskytuje spojení mezi muzeem a návštěvníky tím, že poskytne lidem informace, hraje průvodce roli moderátora, který dohlíží na proces utváření vztahu mezi návštěvníky a muzeem.

To rozhodně není vždy snadné, ale pomocí této metody může prohlídka vytvořit něco, co nazýváme „kontaktní zónou“ (termín prosazovaný Jamesem Cliffordem a Marie Louise Prattovou). Muzeum se pak může stát skutečnou platformou pro dialog a také – nebo přesněji řečeno možná – pro kontrastní názory. Kontaktní zóna byla po celá léta považována za důležitý ukazatel směru budoucnosti muzeí. Koneckonců, muzea se více a více stávají centrem sociálního dialogu.

Velkým problémem je samozřejmě způsob převedení této teorie do praxe. Metoda I ASK představuje propracovaný postup, jak těchto cílů dosáhnout, a představuje tak možnost zavedení inovativního teoretického pohledu do jednání v reálných životních situacích, které jsou svou povahou těžko zvladatelné. Představuje užitečný a praktický nástroj, který poskytuje prostor pro participaci, dialog i sporné názory návštěvníka a současně umožňuje průvodci, aby se chopil specifických příležitostí vyplývajících z dynamiky situace a v přiměřené lhůtě vyvodil správné závěry. To vše znamená, že průvodce musí mít různé druhy dovedností, a intenzivní trénink mu pomáhá tyto dovednosti rozvíjet.

Autorkami metody I ASK jsou Petra Katzenstein, viceprezidentka Hands On!, a Irith Koster. Na vývoji metody spolupracovala také Léontine Meijer-van Mensch. Informace o kurzech a metodické příručce lze získat na e-mailu: katz@jhm.nl.

z angličtiny přeložila
DENISA BREJCHOVÁ

Litomyšlská expozice a dětský návštěvník

V minulém roce byla v Regionálním muzeu v Litomyšli otevřena nová stálá expozice „Litomyšl – město kultury a vzdělanosti“. Tematicky členěná expozice na ploše 700 m² prezentuje nebývale bohaté dějiny tohoto malého města od počátků až do současnosti.

Při její tvorbě jsme si stanovili několik hlavních principů. Jedním z nich bylo vytvořit expozici, která zaujme co nejširší spektrum návštěvníků, od „kulturních“ turistů po rodiny s dětmi. Dalším souvisejícím principem se stala snaha o vybudování klasické expozice, nikoli Disneylandu. Úspěšné skloubení uvedených přístupů nebylo jednoduché.

V úvodu hlavní části expozice je samostatná místnost s „replikou“ litomyšlského náměstí v „dětské“ velikosti, kde jednotlivé domy obývají litomyšlské osobnosti (Rettigová, Němcová, Jirásek, astronom Kopal aj.). Expozice „Račte vstoupit“ je součástí širšího projektu *Litomyšlení*, o němž se více dovíte v rozhovoru s manželi Svobodovými. Další „dětské prvky“ (ač toto označení je dosti zjednodušující) tvoří jednotliviny rozmístěné po expozici. V kabinetu zeměpisném si můžete vyzkoušet, jak staří kartografové měřili vzdálenosti či přiřadit původní německé názvy k českým jménům okolních vesnic.

V kabinetu etnografickém je návštěvníky hojně využívána převlékárna, kde si lze vyzkoušet věrné repliky měšťanských a lidových oděvů z 19. století, a následně se v nich vyfotografovat.

V navazujícím kabinetu moderních dějin je na dotykovém monitoru znalostní soutěž o litomyšlských osobnostech a především hra „Za starého mocnářství“, která prostupuje oba sály této části expozice. Účastníci hry (děti i dospělí) s kvalitním pracovním sešitem v ruce si na principu kinoautomatu M. Hornička mohou prožít život, jako by se sami narodili v 19. století a museli se potýkat se starostmi tehdejších lidí.

Uvedené prvky jsou zaměřeny na děti školního věku (umí číst), resp. na rodiny s dětmi, kde se předpokládá aktivní spolupráce rodičů s dětmi. Vše je řešeno formou her, které vycházejí z tematiky expozice a mají výrazný edukační charakter. Moderní technologie byly zcela záměrně použity ve velmi omezené míře. Autory expozice „Račte vstoupit“ jsou Martina a Jan Svobodovi z Bechyně, autory ostatních prvků jsou odborní pracovníci muzea.

Záměr či slovní popis je jedna věc, realita jiná. Z reakcí návštěvníků se zdá, že expozice jako celek i její „dětské prvky“ se povedly. Vlastní názor si můžete učinit při osobní návštěvě. Jste srdečně zváni.

RENÉ KLIMEŠ

REGIONÁLNÍ MUZEUM V LITOMYŠLI

Rozhovor s Martinou a Janem Svobodovými, autory expozice *Račte vstoupit*

Při návštěvě nové expozice Regionálního muzea v Litomyšli mě velice zaujala dětská expozice „Račte vstoupit“ – místnost plná miniaturních domů, obývaných významnými osobnostmi z dějin Litomyšle. Můžete, prosím, popsat koncept a rozsah této expozice, popřípadě cestu, kterou jste se ubírali při jejím vymýšlení?

Těší nás, že vás zaujala. Především je ale důležité představit tuto expozici v jejích souvislostech. I když stojí a „funguje“ samostatně, je jednou z celkem osmi expozic či „zastavení“, která jsme pod souhrnným názvem *Litomyšlení* připravili pro zámecké návrší v Litomyšli. Říct, že projekt představuje dětem historii města, by nás moc nepotěšilo. Pokusili jsme se v něm představit poněkud hlubší souvislosti.

Právě okolo zámeckého návrší se roztáčely dějinné události, na které je Litomyšl tak bohatá. A tyto události se vždy týkaly vzájemných vazeb trojúhelníku: šlechta x církev x měšťanstvo. Bez jejich vzájemné souhry by žádná historie nebyla. Na zámeckém návrší jsou zastoupené jak stavby, které byly domovským místem výše zmíněných stavů, tak i místa, o která se dělili, společně je budovali či se o ně starali. A tak při bloumání po dětském programu na Návrší se mimo jiné můžete dozvědět, že bez osvětlené šlechty by na návrší nestál piaristický chrám a kolej, která poskytovala vzdělání na vysoké úrovni a jejíž absolventi mohli dál posilovat tuto symbiózu.

Foto: REGIONÁLNÍ MUZEUM V LITOMYŠLI

Převlékárna v etnografické expozici litomyšlského muzea

A tím se konečně obloukem dostáváme k expozici v muzeu. Muzeum sídlí právě v prostorách zmíněné školy. Expozici v něm jsme tedy věnovali především oné vrstvě měšťanstva (i když to není úplně přesné), či intelektuální elitě (ale to také není zcela pravda), zkrátka výjimečným osobnostem, které přispěly k barvitosti historie Litomyšle. Tato idea byla podpořena velmi rozmanitým souborem exponátů, které má muzeum k jednotlivým osobnostem ve svých sbírkách k dispozici.

Jak jste postupovali při vymýšlení jednotlivých domů a způsobu nevšedního uložení informací v nich?

Pevně doufáme, že z této expozice číší radost, s jakou jsme ji vymýšleli, a zábava, kterou jsme si přitom užili. Snažíme se vybrané osobnosti představit jako živé lidi, kteří se nenarodili vousatí a s učenými myšlenkami v hlavě. Taky byly dětmi a něco je zajímalo, měli nějaké záliby, život jim přinesl nějaké zkušenosti, které je ovlivnily, něčemu věřili, za něčím šli. Každý z domečků jsme vymýšleli tak, aby se v něm představované osobě dobře bydlelo. Obklopili jsme je předměty, které měli rádi. Zachytili jsme je v situacích, kdy se jim dobře vedlo, a návštěvníkovi dovolíme, aby si tu pohodu na návštěvě u nich hezky užil. Proto se expozice také jmenuje „Račte vstoupit“.

Je expozice doplněna metodickým materiálem? Liší se její provoz při návštěvě individuálních návštěvníků a školních skupin?

To jsme rádi, že se ptáte. Odpověď na obojí totiž zní „ne“. U každé expozice, kterou připravujeme, prvotně zvažujeme, jak v ní bude fungovat třída – tj. skupina mezi 20 až 30 dětmi. V expozici na ně čeká 11 domečků v dostatečných rozestupech. Domečky jsou poměrně intimní, přesto mohou nabídnout pohostinství pro 2 až 3 návštěvníky (střed a dvoje postranní dvířka). Snažili jsme se je připravit

tak, aby byly vyrovnané, co se týká atraktivity či množství aktivit, které nabízejí. Expozice nemá začátek ani konec – můžete začít kdekoliv a postupovat kamkoliv. Myslím, že víc už se pro plynulý pohyb skupiny dětí udělat nedalo. Teď už nezbyvá než doufat, že naše předpoklady budou fungovat. U rodin je to jiná otázka – tam je důležité zvažovat, jak se v expozici pro děti bude cítit dospělý doprovod. Dokážeme ho také zaujmout, pobavit, dovzdělat? Pevně doufáme, že ano.

K metodickým materiálům si neodpustíme trochu širší poznámku. Pracujeme jako učitelé, což znamená, že programy a expozice pro děti známe i z druhé strany – z role jejich uživatelů. A tak si stále v praxi ověřujeme, jaké principy fungují a jaké ne. Když to zkrátíme – končí doba „pracovně-listová“. Děti se nechtějí zdržovat s vyplňováním něčeho, u čeho necítí nějaký další smysl (a to ani s příslibem odměny). Výjimkou jsou dobře namotivované programy, kde pracovní list není samoučelný, ale je součástí nějakého hlubšího příběhu či plánu. My se na každém dalším programu, který připravujeme, snažíme něco naučit a něco si ověřit. Teď právě hledáme cestu, jak programy oprostít nejen od metodických materiálů, ale i od obsluhy. Nebo jak využít základních lidských vlastností, jako je například zvědavost.

Kdo domy vyráběl, jak dlouho to trvalo a jak náročná je jejich údržba při provozu? Jaká je řádová cena takové expozice?

Expozice vznikala ve dvou fázích. V první fázi vyrostlo v muzeu za tři měsíce náměstíčko z domků, které se otevíralo spolu se zahájením provozu muzea. Osobnosti se ale do domků „nastěhovaly“ teprve v červenci loňského roku – v době, kdy startoval celý program *Litomyšlení* – po půlroční, velmi intenzivní práci na realizaci této části instalace. Domky – tedy jejich vnější podoba – vznikala ve třech truhlářských dílnách a dotvářeli jsme je přímo na místě v muzeu. Instalace uvnitř jsou dílem scénografa Pavla Kocha, výtvarníka Dušana Váni a jejich kolegů. Autory ilustrací jsou Jakub Cenkl a Nikola Hoření. Celkem na realizaci pracovalo okolo 30 lidí a stála zhruba půl milionu korun.

Expozici jsme vymýšleli tak, aby byla pokud možno co nejméně náročná na údržbu. Jestli se nám to podařilo, posoudí spíš zaměstnanci muzea. Všechny prvky vznikaly z maximálně odolných materiálů, jen do dvou domků je potřeba doplňovat materiál (papírové lístečky o stejné velikosti).

Máte za sebou i jiné projekty z oblasti muzejní pedagogiky? Jaká je oblast Vaší činnosti?

No jeje. My jsme s prvními pokusy začali už v roce 1997. Od té doby jsme měli příležitost spolupracovat na mnoha

FOTO: REGIONÁLNÍ MUZEUM V LITOMYŠLI

Z expozice Račte vstoupit

velmi zajímavých projektech – např. na výstavě „Deset století architektury“. Na Pražském hradě nám stále ještě „šlape“ program ke stálé expozici Příběh Pražského hradu. Nevyhýbáme se ale žádným tématům. Nějaký čas jsme také spolupracovali s Národním zemědělským muzeem, kde po nás zůstal dětský program k expozici „Jede traktor“. Vedle toho se zabýváme také výtvarnými výstavami, pravidelně připravujeme programy pro Pražské Quadriennale, občas vydáme i nějakou dětskou knížku... Do toho oba vyučujeme na základní umělecké škole.

Co byste doporučili českým muzejníkům a muzejním pedagogům jako inspiraci do roku 2016 – knihu, návštěvu, výstavu?

Aby opustili hranice naší země a ponořili se do studia projektů, které vznikají v zemích, kde má tato práce mnohem hlubší kořeny než u nás. Uvědomíme si tak nejen reálný vývoj, kterým v současné době procházíme u nás, ale hlavně podmínky, které jsou pro vznik kvalitních projektů nezbytné. A nejsou to jen podmínky ekonomické. Jde o celkový přístup, který odráží kvalitu hodnotových systémů kulturně vyspělých společností. V nich je často nemyslitelné, aby projekty pro děti vznikaly jako přírůstek, oásek k jiným investicím. Nejenom, že jsou plnohodnotnými a promyšlenými koncepty vznikajících celků. Často tvoří ústřední myšlenku nově vznikajících expozic. Naši

osobní Mekkou těchto zkušeností je Francie. Pro nás je velmi přínosné a inspirativní zamýšlet se nad principy, které tam využívají pro kultivaci a rozšiřování vnímání současných dětí. Zároveň to ale vůbec neznamená, že bez výhrad souhlasíme se vším, co přináší. Setkáváme se i s přístupy, ke kterým bychom neradi dospěli. A to možná bývá pro naši práci ještě přínosnější – zformulování toho, s čím nesouhlasíme.

Navíc pro začátek těchto poznávání často není nutné ani odejít od počítače, protože mnohé z nich jsou velmi dobře zdokumentované na webových stránkách muzeí a dalších institucí, které je připravují. Takže pokud chcete, můžete virtuálně navštívit například úžasné muzeum, které vzniklo v těsné blízkosti římského aquaduktu Pont du Gard. Jejich webové stránky (<http://www.pontdugard.fr>) jsou sice na fotografie z muzea poněkud skoupé, ale i z těch několika ucítíte atmosféru velice dobře zpracovaného projektu. Samozřejmě není nad reálný osobní prožitek v kontextu kultury místa, pro které takový projekt vzniká. Pont du Gard leží v krásné krajině kousek od moře – ideální místo na letní dovolenou. Takže naše doporučení: jeďte na dovolenou letos někam, odkud si přivezete nejen opálení, ale i svěží nápady pro svoji práci.

za rozhovor děkuje
MARKÉTA FORMANOVÁ

Paměť loutky

Celosvětový výukový program Muzea loutek v Plzni

MARKÉTA FORMANOVÁ

ZÁPADOČESKÉ MUZEUM V PLZNI

V roce 2011 v Muzeu loutek v Plzni vznikl projekt *Paměť loutek*, který představil historické loutky v nové a netradiční perspektivě. Loutky se staly průvodci po příběhu města Plzně a samotná Plzeň se jim stala jevištěm. Bylo vybráno 15 míst v Plzni, kde se dějiny posouvaly významnými událostmi – od založení až po současnost, a v těchto místech byly vytvořeny loutkové scény, ilustrující konkrétní události. Světově uznávaný fotograf Jan Pohribný vše

nafoťil takovým způsobem, že loutky mají na velkoformátových fotografiích parametry lidské postavy a je možné vnímat jejich detaily a kouzlo. Projekt byl vystaven poprvé v létě roku 2012 na veřejném prostranství sadů v Plzni a setkal se s velkým ohlasem. Zájem nás motivoval k pokračování, tentokrát po celém Plzeňském kraji. V roce 2014 jsme pokračovali v belgickém městě Mons, které bylo ve stejném roce jako Plzeň Evropským hlavním městem kultury. Celý cyklus

byl vystaven nejen v Plzni, ale několikrát v Bavorsku, v Praze, ve Vídni, v roce 2015 vyšla publikace s fotkami a kalendář. S nadsázkou jsme s panem fotografem plánovali další rozšíření, postupně přes Evropu dále až do vesmíru. Projekt se ale začal šířit sám...

Kašpárek průvodcem v Reykjavíku

V roce 2014 nás oslovila paní učitelka z české školy v Neapoli Helena Schwarzová s tím, že viděla výstavu a ráda by zahájila spolupráci mezi muzeem a českou školou v Neapoli. České školy bez hranic (ČŠBH) nabízejí výuku češtiny a českých reálií pro děti ve věku od 18 měsíců do 15 let za hranicemi ČR jako doplnění každodenního vzdělávání, které děti českého původu získávají v zahraničních školách. Myšlenka vznikla v Paříži na podzim roku 2003, kdy zde byla

Kašpárek navštívil i Millennium Park v Chicagu

pořádána první jazyková setkání v češtině pro děti. Z této iniciativy postupně vznikla současná mezinárodní síť škol s vlastním návazným vzdělávacím systémem. Děti navštěvují každodenně školu v zemi, kde žijí, a ČŠBH jim doplňuje znalost českého jazyka, literatury a českých reálií. Program ČŠBH respektuje vzdělávací koncepci České republiky a ve vyučovaných předmětech plní nároky na získané klíčové kompetence, očekávané výstupy a rozsah hodinových dotací.

Jako reakci na zájem českých škol v zahraničí jsme společně vytvořili koncept výukového programu *Paměť loutky*. Zadání obsahovalo inspirační zdroj ve formě projektu *Paměť loutky – příběh města Plzně*, motivační text a loutku Kašpárka. Úkolem dětí ze škol bylo vytvořit koláž fotografií a textů průvodce městem, ve kterém žijí, upozornit na zajímavé městské symboly a seznámit s ním diváky pomocí průvodce – kašpárka z Plzně. Cílem projektu *Putování plzeňského kašpárka* bylo lépe poznat město, ve kterém děti žijí, jeho nejvýznamnější památky, zajímavosti i tradice a také poznat další školy a města, která se zapojí do projektu a nabýt nové vědomosti.

Zadání s kašpárkem si školy mezi sebou posílaly poštou. Za půl roku kašpárek procestoval celkem 33 českých škol v zahraničí, z toho 25 českých škol v Evropě, 6 v USA, jednu

v Kanadě a jednu dokonce v Africe – komunitní centrum Ostrov Naděje na ostrově Rusinga v africké Keni. Kašpárek tak odcestoval například do Neapole, Říma, Athén, Paříže, Berlína, Helsinek, Osla, Reykjavíku, Chicaga, Los Angeles, San Diega nebo Londýna. Projektu se mj. účastnily i dvě Evropské školy – české sekce:

Karlsruhe a Mnichov. Spontánně, na základě osobních kontaktů mezi vyučujícími, se zapojilo i 10 škol nebo školek v ČR. Výstupy z jednotlivých škol se potom shromažďovaly v Muzeu loutek v Plzni, kde z nich byla vytvořena v létě roku 2015 výstava „Putování plzeňského kašpárka“.

Slibný začátek

Na počátku spolupráce nás nenapadlo, že je možné zorganizovat spolupráci takového množství škol. Logistika posílání zadání programu a kašpárka (v průběhu projektu jsme zadání zdvojnásobili) byla náročná, ale díky úsilí vyučujících z českých škol se vše podařilo a výsledkem byla výstava, kterou v muzeu navštívilo přes 8 tisíc návštěvníků. V letošním roce se pokusíme připravit koncept dlouhodobé spolupráce se sítí českých škol v zahraničí v oblasti výuky dějepisu a českých reálií. ■

Sociálně preventivní projekty v mělnickém muzeu

JITKA KRÁLOVÁ

REGIONÁLNÍ MUZEUM MĚLNÍK

Regionální muzeum v Mělníku, příspěvková organizace Středočeského kraje, se ve své rozmanité edukační činnosti zaměřuje na výstavní projekty podporující nespécifickou a specifickou primární prevenci. Na jejich realizaci se podílí tým odborníků Policie ČR, Programu prevence kriminality Města Mělníka, Městské policie Mělník a samozřejmě muzejní pedagožka. Činorodá je spolupráce s Muzeem Policie ČR, či aktuálně s Hasičským záchranným sborem Středočeského kraje.

Všem těmto projektům je vlastní cílené zaměření na mělnický region,

využívání efektivních a v praxi ověřených strategií, metod a forem muzejně-pedagogické a preventivní práce, které podpoří růst zdravé osobnosti mladého člověka a pozitivní mezilidské vztahy. Přímou edukační činnost realizuje vždy variabilní skupina odborníků a muzeum je považováno za zdatného partnera v otázce podpory prevence.

Z historie policie, prostituce i hasičů

Prvním počinem spolupráce byla výstava „Z historie bezpečnostních sborů aneb V muzeu je...Policiee!“,

kteřou tým představil v roce 2012. Pohledu na činnost četnictva, policie a finanční stráže od prvorepublikového období do současnosti dominovaly interaktivní programy pro školy. Jejich cílem byla základní orientace v otázce minulosti a současnosti bezpečnostních složek, jejich významu a vyhodnocování chování v rizikových situacích. Děti zavítaly na prvorepublikovou stanici, srovnávaly uniformy, výstroj a výzbroj, poznaly zdejší významné policisty a četníky. Práci kriminalistů si vyzkoušely na improvizovaném místě činu. Sběr trasologických, biologických, mechanoskopických, či daktyloskopických stop byl více než atraktivní, stejně jako ukázky výcviku.

Pozornost veřejnosti, školního prostředí i médií pak vyvolal druhý projekt věnovaný tentokrát problematice prostituce. Výstava z „Historie nejstaršího řemesla“ přiblížila atmosféru tohoto „nejstaršího povolání“ především v prostředí hlavního města od poloviny 19. století do roku 1938. Jejím nosným prvkem byla zápůjčka Muzea Policie ČR s unikáty, jako například pracovní knížkou nevěstky, nástroji k pokoutním potratům, plátěnou ochranou, či „živými obrázky“. Cílem bylo ukázat různé přístupy k fenoménu prostituce a prostředí, jež ji utvářelo. Náročným pátráním vznikla regionálně laděná část „Lehká láska nad soutokem“.

Starší žáky a studenty čekal kombinovaný program, v němž se spojil aktivizující potenciál muzea s komplexními a kooperativními metodami preventistů, a tak se účastníci věnovali otázkám trestně právního hlediska, zdravotních rizik a společenského dopadu tohoto jevu díky kmenovým lektorům i těm ze Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR, či Rozkoše bez rizika.

Rok 2014 přinesl velké detektivní pátrání na výstavě „Stopa! Vyřeš zločin...“ Během vyšetřování fiktivního případu se děti zábavně poučnou

formou seznámily s moderními vyšetřovacími metodami. Vyzkoušely si osvědčené vyšetřovací postupy, daktyloskopický komparátor, biolaboratoř, seznámily se s podrobnostmi soudní pitvy. Tato zajímavá výstava byla zapůjčena z Mendelova muzea v Brně.

Série aktivizujících programů pro žáky druhého stupně a středoškoláky se pokusila pracovat s trestně právní problematikou a rizikovým chováním v souvislosti se skutečnými případy. Přitažlivá byla ukázka práce kriminalistických techniků dříve a dnes i program ke kyberšikaně.

V říjnu roku 2015 realizovaná výstava „Hoří!“ pak kolektivní práci rozšířila o odborníky z Hasičského záchranného sboru Středočeského kraje a Sboru dobrovolných hasičů a Hasičského muzea Florián Všetaty. Akce s výstižným názvem přinesla komparativní pohled do starých i nových dob hasičských. Výstroj, uniformy, stříkačky prolínala současnost hasičské profese.

Akční početný tým edukátorů, hasičů, policistů, preventistů a muzejní pedagožky umožnil poznat tento svět všemi smysly. Děti tak hasily v dobových přilbách vědry a rozpochovaly stříkačku „hejbej – kejvej“, stejně tak poznaly chod na stanici, situaci při poplachu a při zásazích v minulosti a dnes. Velké nadšení vzbudilo oblékání zásahového obleku v časovém limitu. Nechyběla simulace tísňového volání, uzlování s lezci, sestavování

protipovodňové hráze, první pomoc, či zafixování osoby ve vakuové matraci. V závěru setkání nechyběla tematická videoprojekce. Program přiblížil historii hasičstva a výrazně podpořil preventivně výchovnou činnost v oblasti požární ochrany, která byla více než aktuální s ohledem na extrémně suché léto a zvýšený výskyt požárů.

Muzeum jako místo prevence

Samozřejmou součástí všech těchto projektů jsou herní zóny s tematickými hracími prvky (simulace tísňového volání, dopravní výchova, test prostorové orientace řidiče, hry, kvízy, kout protipožární prevence aj.). Velmi originálně bývají pojata slavnostní zahájení, stejně jako propagace akcí v tisku a v ulicích. Nechybí kostýmy. Projekty zahrnují dny pro veřejnost s ukázkou práce jednotlivých složek, výcviku, techniky, tematické přednášky a besedy.

Čtyřleté zkušenosti a zpětná vazba návštěvníků nejen ze školního prostředí nám ukázala, že o tento typ výstavních počinů je velký zájem. Témata ostatně korespondují s aktuálními problémy dnešní společnosti. Také v příštím roce přinese cyklus do mělnického muzea zajímavé téma z historie a současnosti sociálně negativních jevů, aby tak i toto prostředí podpořilo formování zdravé osobnosti u mladé populace. Muzea se tak pozvolna stávají místem přirozené podpory specifické primární prevence. ■

Vernisáž výstavy „Hoří!“ s ukázkou poskytnutí první pomoci

FOTO: REGIONÁLNÍ MUZEUM MĚLNÍK

Práce se školami bez muzejního pedagoga

JANA HUTNÍKOVÁ

MUZEUM ČESKÉHO LESA V TACHOVĚ

Jak ukazují příspěvky v tomto čísle Věstníku AMG, muzejní edukace je dynamicky se rozvíjejícím oborem. V řadě muzeí se mu věnují specializovaní odborníci, pořádány jsou semináře, konference, kolokvia. Jak však na muzejní edukaci v muzeu, kde není specializovaný pracovník (říkajme mu muzejní pedagog, jakkoli Katalog prací zatím tento termín nezná)? Mají taková muzea na práci se školami rezignovat nebo poskytovat jen tradiční (nepříliš vyhledávané) výklady v expozicích a výstavách?

Na příkladu našeho muzea se pokusím nastínit jednu z možných cest, která zároveň obsahovala některé kroky, jimž se žádné muzeum, které chce pracovat se školními skupinami, nemůže vyhnout. Pro řadu pracovníků na poli muzejní edukace to asi bude opakování známých pravd. Setkání s kolegy z nejen tzv. malých muzeí mne však přesvědčila o účelnosti těchto opakování.

Naše muzeum s deseti zaměstnanci nemá muzejního pedagoga, avšak má dlouhou tradici práce se školami a školní mládeží. V minulosti organizovalo i specializované kroužky apod. Návštěvy školních skupin tvořily, v našem turisticky teprve nyní objevovaném regionu, vždy podstatné procento návštěvnosti celkové.

Proč nechodí sami?

V 90. letech 20. století se i naše muzeum, jako mnohé jiné, potýkalo s poklesem tohoto segmentu návštěvníků. Začali jsme tedy hledat cesty k nápravě. Prošli jsme také obdobím „nářků“ nad tím, že škola a nechápající pedagogové neslyší na naši skvělou nabídku. Vždyť schraňujeme jedinečné

doklady nejen regionální historie a přírody. Vždyť poskytujeme jedinečné informace. Vždyť, kdo nezná historii místa, ve kterém žije, nemá k tomuto místu vztah a často ho i opouští, což je alarmující jev pro další rozvoj. Vždyť návštěva muzeí, galerií a podobných institucí patří k základní výbavě civilizovaného a vzdělaného člověka, a kdo jiný by to měl mládež naučit, než škola. Shrnuto, nahlíželi jsme na problém z hlediska našich možností a nezapomínali jsme se potřebami (natož podmínkami) cílové skupiny. Přitom definice cílové skupiny, její co nejpřesnější charakteristika včetně poznání jejích potřeb, je základním kamenem projektového uvažování.

K lepší znalosti cílové skupiny jsme došli několika cestami. Na počátku milénia byly na základních i středních školách i v našem městě zřizovány specializované semináře, a v několika případech to byly semináře společensko-vědní nebo přímo dějepisné. Pedagogové v nich měli značnou volnost při tvorbě osnov.

Někteří muzeum kontaktovali na základě předchozích návštěv i na základě seminářů pro učitele, které muzeum pořádalo, a společně jsme realizovali řadu projektů. To nám mimo jiné umožnilo poznat limity práce se žáky a studenty. V následných rozhovorech s pedagogy jsme získali větší vzhled do školní praxe. Zjistili jsme, jakými podmínkami je pedagog při návštěvě v muzeu limitován, apod.

Další cestou byla účast na seminářích a konferencích, které organizovalo Moravské zemské muzeum i jiná, Plzeňská univerzita a především AMG. Zde byly nejprve představovány příklady dobré praxe, následně také nastiňována teoretická východiska či metodiky. Samozřejmě jsme četli příspěvky z těchto jednání i další literaturu. Velkým impulzem bylo V. celorepublikové kolokvium na aktuální téma českého muzejnictví *Muzeum a vzdělávací systém*, který pořádala AMG v listopadu 2008 v Brně.

Zapadat do plánu

Startovala kurikulární reforma českého školství, tvořily se rámcové vzdělávací programy (RVP) a na ně navazující vzdělávací plány jednotlivých škol. Do českého školství masově vtrhl fenomén projektového vyučování. Pochopili jsme, že pro úspěšnou spolupráci se školami se musíme

Kostýmované prohlídky na EHD 2015, v podání žáků ZŠ Hornická

FOTO: ŠTĚPÁN ČADEK

seznámit alespoň s RVP. Domnívám se, že to musí udělat každé muzeum, které tvrdí, že stojí o školní návštěvy.

RVP na mnoha místech s návštěvou muzeí počítají. Specifikují také, ve kterých ročnících se předpokládá, že žáci poznávají historii a přírodu místa a regionu, ve kterém žijí. To jsou silné argumenty jak pro jednání se školami, tak pro vlastní cílenou tvorbu školních programů.

Reforma také zdůraznila fakt, že cílem vzdělání není jen získání určité sumy vědomostí, ale rozvíjení určitých dovedností – klíčových kompetencí. Výsledkem návštěvy muzejního edukačního programu by tak mělo být nejen získání konkrétních znalostí, ale také posílení těchto kompetencí. Pokud se podaří připravit a představit muzejní edukační program tímto způsobem, je mnohem jednodušší přesvědčit pedagoga i ředitele školy k jeho návštěvě.

Vzhledem k tomu, že v našem muzeu není muzejní pedagog, je nutné, aby se každý odborný pracovník podle svých schopností a založení do práce se školami zapojoval. Někdo preferuje komunikaci se staršími žáky a studenty,

někdo velmi dobře zvládá nejmladší, často ještě předškolní návštěvníky, někdo se specializuje jen na určitou oblast či problém. Nikdo se však zcela práci se školami nevyhne.

Jak dál

Nemáme pracovníka, který by se mohl věnovat jen nebo převážně tvorbě vzdělávacích programů pro výstavy apod. Rozhodli jsme se to řešit vytvořením dlouhodobější nabídky programů pro jednotlivé postupové ročníky. Nabídka má řadu přírodovědnou i společensko-vědní a navazuje na stálé expozice nebo využívá i nevystavené sbírkové předměty. Většina programů vzešla z výše zmíněných seminářů nebo zde byla odzkoušena. Seminář při ZŠ Hornická v Tachově má již více než 15letou tradici a byl účinnou „laboratoří“ mnohých dnes nabízených programů. Některé programy se může lektor „naučit“, některé jsou vázány na konkrétního odborného pracovníka nebo pracovníky.

V roce 2015 se nám podařilo tuto nabídku zkvalitnit. Získali jsme totiž finanční podporu Ministerstva kultury, která byla využita na tvorbu graficky

i uživatelsky příznivých pracovních listů pro již existující programy. Samozřejmě je potřeba, aby se přípravě programu a pracovních listů věnoval nebo věnovali vybraní pracovníci alespoň na kousek úvazku. Je také nutné, věnovat čas opakovaným kontaktům s řediteli škol, s vedoucími odborů školství městských úřadů.

Důležité jsou také kontakty s učiteli. Od nich máme také jednu malou radu na závěr. Jestliže je problém s tím, že návštěva muzea není honorována jako plnohodnotná pedagogická činnost, ale jako pouhý dozor, dá se tomu předejít tím, že ji pedagog zařadí do ročního plánu výuky. Pomáhá také, když výstupem je pracovní list, který pedagog vyhodnocuje. To, že ho včetně řešení připraví muzeum, snad nemusím zdůrazňovat.

Máme tedy nějakou základní, a jsem přesvědčena, že kvalitní, nabídku vypracovanou a do určité míry se nám ji daří ve školách propagovat. Pro další zkvalitňování, větší propagaci a tedy více návštěvníků, tím spíše pro hledání nových cest a forem, se však již bez muzejního pedagoga neobejdeme. ■

ROZHOVOR

Rozhovor s Kateřinou Valachovou

ministrní školství, mládeže a tělovýchovy

Jaký je Váš názor na potenciál muzeí v oblasti vzdělávání?

Potenciál muzeí v oblasti vzdělávání je mimořádně vysoký, dosud však bohužel není plně využíván. Edukační potenciál muzeí lze využít jak v oblasti spolupráce se základními, středními i vysokými školami, tak v oblasti celoživotního učení. Především pro školní mládež představují muzea možné alternativní místo výuky. Pro učitele společenských či přírodních věd jsou k dispozici bohaté muzejní sbírky.

Muzea sama nabízejí celou řadu vzdělávacích programů na konkrétní témata. Například letos slavíme výročí Karla IV. MŠMT v rámci svého materiálu *Soubor pedagogicko-organizačních informací*, který vychází pro každý školní rok, informuje o kontaktech na muzea a na možnost využívání jejich programů v rámci výuky. Víme, že se dnes v muzeích setkáváme také s muzejními pedagogy, tedy odborníky, kteří jsou přímo určeni k práci s mládeží. Skvělí jsou i samotní odborní muzejní pracovníci z různých oborů.

Kateřina Valachová na setkání s dětskými hrdiny v Národním pedagogickém muzeu J. A. Komenského v lednu 2016

Chystá Ministerstvo školství do budoucna něco, co bude mít na muzea přímý dopad?

Jedním z prioritních cílů *Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020* (dále SDV) Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je otevření vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií. V tomto cíli se SDV v některých aspektech překrývá se *Strategií digitalizace kulturního obsahu* Ministerstva kultury. Hned první opatření SDV se týká prosazení otevřených vzdělávacích zdrojů: Zajistit uveřejnění digitálních obsahů nejrůznějšího charakteru, které byly podpořeny z veřejných prostředků, pod otevřenou licencí Creative Commons (příp. jinou), a tím k nim zjednodušit přístup a umožnit jejich sdílení všem aktérům ve vzdělávání.

Kromě podpory nediskriminačního přístupu k digitálním vzdělávacím zdrojům plánuje MŠMT podpořit z Operačního programu *Výzkum, vývoj a vzdělávání* vznik vzdělávacích programů muzeí, galerií a knihoven (pro žáky, ale i pro učitele), které budou využívat moderní digitální technologie, zpřístupní sbírky a digitalizovaný obsah žákům, jak přímo při návštěvě muzea (galerie, knihovny...), tak i online. A to způsobem, který umožní vysokou míru aktivního zapojení žáka.

Aktuální otázkou je také uznání profese muzejního pedagoga/edukátora v rámci Národní soustavy kvalifikací – Katalogu prací. Jak je tato problematika vnímána ze strany Vašeho ministerstva?

V současnosti probíhá diskuze, zda bude do Katalogu muzejní edukátor zařazen. Co se týká nabídek vzdělávacích programů muzeí, jejich realizace je pokryta rovněž samotnými odborníky z jednotlivých muzejních pracovišť. Máme dobré zkušenosti s prací odborníků ze strany Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského, které bylo zřízeno Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Ti připravují programy pro děti všech věkových kategorií. A tak tomu je jistě také v dalších paměťových institucích.

Nepřemýšlíte do budoucna o formulování nových podmínek pro muzejní edukátory skrze spolupráci MŠMT a MK ČR?

Spolupráce obou ministerstev při přípravě nových podmínek pro muzejní edukátory by byla jistě přínosem. Mezi MK a MŠMT jistě dojde k jednání, na němž by mělo být řešeno zařazování pedagogických pracovníků v muzeích do Katalogu prací a definice edukačního pracovníka v kultuře.

Měli by podle Vašeho názoru ředitelé škol podporovat pedagogy v návštěvách muzeí v rámci výuky?

Určitě. Muzejní programy vytvořené odbornými pracovníky muzeí a galerií by měly být využívány co nejvíce a návštěva muzeí by měla být běžnou součástí školní výuky, nejen volnočasovou aktivitou. Ředitelé by tedy pedagogy v těchto aktivitách rozhodně podporovat měli. Především na nich záleží, zda školy dokážou využít výchovně-vzdělávací potenciál muzea a budou chápat muzeum jako alternativní místo edukace, které velmi vhodně doplňuje výchovu a vzdělávání probíhající ve škole. Ne nadarmo se říká, že muzeum je nejlépe vybavený školní kabinet.

Navštěvujete pravidelně muzea a galerie? Jaké byly Vaše zkušenosti či zážitky z těchto návštěv?

Nedávno jsme si připomínali tragické události 2. světové války a její ukončení v roce 1945. Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského připravilo výstavu o studentech, kteří byli oběťmi nacismu. Výstava se jmenuje „Nesmíme zapomenout. J. Opletal a další oběti listopadu 1939“. Například tato výstava a stejnojmenná publikace bude jistě výborným doprovodným programem v rámci výuky škol o tragickém 20. století – i s využitím pamětníků, dosud žijících studentů. Silným zážitkem byl pro mě příběh Vojmíra Srdečného, jednoho ze studentů, kteří přežili koncentrační tábor Sachsenhausen, kam byli studenti z českých škol odvezeni. Navrhuji mu udělit medaili J. A. Komenského letos v březnu.

otázky kladla REDAKCE

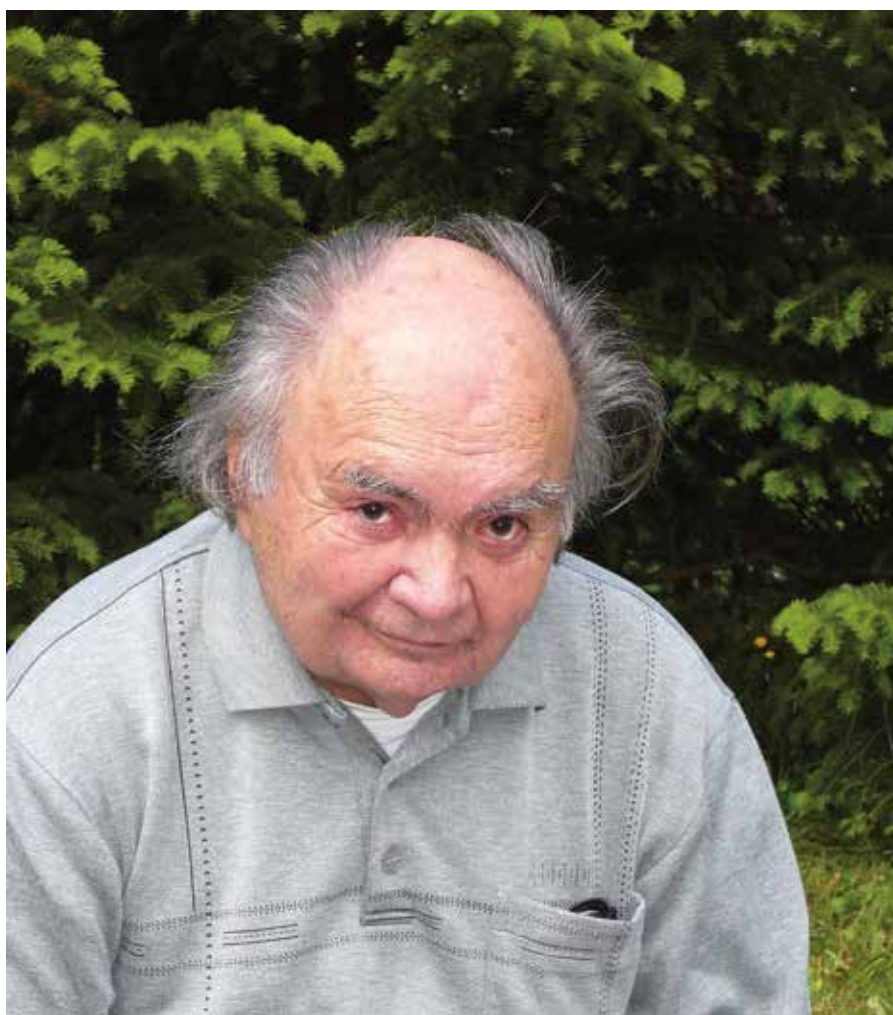

Docent PhDr. Zbyněk Z. Stránský již zde není

* 26. 10. 1926

† 21. 1. 2016

FOTO: JAN DOLÁK, 2011

Když se ve světovém kontextu řekne muzeologie, jen málokomu ze zasvěcených se nevybaví jméno Zbyněk Zbyslav Stránský. Někým obdivován, jinými zatracován. Pro všechny však nepřehlédnutelná osobnost této disciplíny, pro jejíž etablování vykonal jako málokdo. Dne 21. ledna 2016 ráno však panu docentovi dotlouklo srdce. Jaký vlastně byl a co dokázal?

Z. Z. Stránský se narodil 26. října 1926 v Kutné Hoře. Kulturní zázemí vzdělaných rodičů a velká knihovna

vedly mladého Zbyňka k zájmu o archeologii, historii a muzea a hudbu.

Mládí prožil v Pardubicích a Bratislavě, maturoval v Praze. Již od doby gymnázia se věnoval klavíru a varhanám. Nakonec se však rozhodl pro vědeckou dráhu. V letech 1946–1950 vystudoval na Karlově univerzitě v Praze obory filozofie a historie, titul PhDr. získal v roce 1968. Po ukončení vysokoškolských studií pracoval Z. Z. Stránský v muzeu v Českém Brodě a pak v Muzeu Antonína Dvořáka

v Praze, kde působil dobrovolně také jako funkcionář Společnosti Antonína Dvořáka. V roce 1952 nastoupil na místo vedoucího Hellichova muzea Poděbradska. Přes Muzeum Vysočiny v Jihlavě se v roce 1962 dostal do Moravského muzea v Brně a byl pověřen vedením jím navrženého nového muzeologického oddělení, jakožto metodického, muzejně-teoretického a dokumentačního centra.

Pedagogická dráha

Vedle nezpochybnitelného vědeckého přínosu je třeba Z. Z. Stránského považovat především za předního českého pedagoga v oboru muzeologie. Již v roce 1962 dal podnět ke zřízení externí katedry muzeologie v Brně a posléze byl pověřen budováním této katedry a výukou, i když „de facto“ zůstal zaměstnancem Moravského muzea. Stal se klíčovou postavou brněnské muzeologie a byl jí až do svého odchodu do důchodu.

V roce 1983 vypracoval projekt Mezinárodní letní školy muzeologie – ISSOM, stal se jejím ředitelem a v letech 1986–1997 zde zajišťoval většinu výuky. Na doporučení orgánů UNESCO byl Z. Z. Stránský v roce 1986 kooptován do Československého výboru ICOM, i když nemohl být jeho řádným členem.

Během své pedagogické činnosti v Brně vedl Z. Z. Stránský stovky závěrečných prací. Podílel se rovněž na řadě výzkumných úkolů doma i v zahraničí. Např. v roce 1978 jej Ministerstvo kultury pověřilo členstvím v redakční radě mezinárodního slovníku *Dictionarium museologicum*.

Rozhodující změny v životě Z. Z. Stránského přinesl až listopad 1989. Stal se jedním z iniciátorů obnovení Zvazu múzeí na Slovensku, připravil jeho zakládací materiály a až do roku 1993 byl jeho prvním místopředsedou. V roce 1990 se stal řádným členem ICOM a následně byl zvolen do funkce viceprezidenta ICOFOM. Později se stal i čestným členem AMG.

Zatímco před Listopadem 1989 směl přednášet především v zemích tzv. socialistického tábora a jeho práce v nesocialistických státech byly tlumočeny jinými kolegy, v devadesátých letech byl zván k přednáškám po celé Evropě. Postavení muzeologie získalo počátkem 90. let 20. století novou dynamiku a Stránský byl přijat do trvalého pracovního poměru na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity jako vedoucí samostatné katedry muzeologie a jako ředitel ISSOM při rektorátu univerzity. Rok 1993 se stal významným mezníkem životě Z. Z. Stránského a potažmo i v etablování se muzeologie jako vědního oboru u nás. V tomto roce totiž Stránský obhájil svoji třistastránkovou habilitační práci *De museologica* a získal titul docenta pro obor muzeologie.

Z. Z. Stránský se nikdy nestal pouhým katedrovým učitelem. Během své plodné kariéry zpracoval řadu celkových koncepcí k zaměření domácích i zahraničních muzeí a ovlivnil projekty jejich sbírkotvorných systémů. Stal se autorem mnoha desítek libret a scénářů muzejních expozic a velkých výstav i významných památníků.

V roce 1996 odchází Z. Z. Stránský do důchodu, ale širě jeho aktivit se neztenčuje. Do roku 1998 zůstává ředitelem ISSOM a stále učí na katedře muzeologie. K 1. červenci 1998 je z jeho podnětu zřízena katedra ekomuzeologie jako detašované pracoviště banskobystrické univerzity Mateja Béla v Banské Štiavnici a Stránský je pověřen jejím budováním.

Teoretický odkaz

Je obtížné z pestré a neúnavné činnosti Z. Z. Stránského něco vyzvednout, ale pokud ano, tak to nepochybně musí být ten fakt, že v Brně vytvořil svoji vlastní vědeckou školu. Díky svému filozofickému vzdělání zformoval teoretické základy muzeologie jako osobitě vědecké disciplíny. Vymezil její poznávací doménu – muzealitu/ muzealizaci, a také její metodologii,

terminologii a systém. Toto mimořádně ambiciózní pojetí muzeologie bylo do značné míry přijato v mezinárodním měřítku a projevilo se v kompendiích muzeologie takových autorů, jako byli či jsou F. Waidacher, I. Maroevič, P. van Mensch, K. Flügel, S. Vrišer aj.

Některé nové Stránského termíny, jako třeba muzealita či sbírkotvorná práce, jsou užívány zcela běžně, a to dokonce i těmi, kteří se vůči jeho teoretickým postulátům nějak vymezují. Opublikoval mnoho set prací, jejichž citace jdou do tisíců. Docent

Stránský uměl výborně německy a velmi dobře anglicky, francouzsky a rusky. I proto bylo jeho chápání oboru plastičtější a vícezdrojovější, než u jiných teoretiků.

Odchodem docenta Stránského se vlastně uzavřela kapitola jedné generace muzeologů. Jeho „souputníci“ buď již nejsou mezi námi, nebo se těší zaslouženému odpočinku. Snad se však najdou kvalitní následovníci a bude jim vytvořeno zázemí pro další rozvoj oboru, kterému Z. Z. Stránský věnoval doslova celý život.

JAN DOLÁK

FOTO: ARCHIV P. HOLMANA

Vážení čtenáři,

vzhledem k osobnosti Z. Z. Stránského se redakční rada Věstníku AMG ozhodla věnovat v tomto čísle prostor ještě několika osobním vzpomínkám na pana docenta z pera jeho blízkých spolupracovníků či žáků. Za sebe musím říct, že studium u něj a vůbec studium muzeologie vnímám jako jeden z nejdůležitějších mezníků na své profesní cestě. Jakkoli se nám, zavaleným odbornou historickou, národopisnou, přírodovědnou prací, nemluvě o zátěži administrativní, může zdát problematika muzeologická příliš teoretická, příliš filozofická, na kterou je prostor jen na akademické půdě. Skutečností zůstává, že je pevnými základy veškeré naší činnosti. Bez studia muzeologie nejsme schopni adekvátně řešit řadu těch praktických muzejních úkolů, které před nás měnící se skutečnost hrne. Chci jen doufat, že s odchodem docenta Stránského není završen jistý úpadek české muzeologie, který asi všichni vnímáme. Že naopak jeho odchod bude výzvou pro jeho pokračovatele.

JANA HUTNÍKOVÁ

Vzpomínka na Z. Z. Stránského

PAVLA SEITLOVÁ

MORAVSKÉ ZEMSKÉ MUZEUM

Když jsem v roce 1982 končila studia na brněnské filozofické fakultě, nebylo pro absolventku kombinace francouzština-němčina snadné najít uplatnění. Proto jsem se velmi zaradovala, když jsem se dozvěděla, že z muzeologického oddělení Moravského muzea odchází asistent, který se věnoval překladům a odborné knihovně. A tak jsem se při prvním pohovoru setkala s (tehdy) dr. Stránským. Menší člověk s usměvavou kulatou tváří mě přijal otcovsky – byla jsem ostatně trošku nejistá začátečnice – a zřejmě naznal, že moje schopnosti (ale spíš chuť pracovat, protože zkušeností jsem moc neměla) stojí za pokus. Tak jsem ještě před promocí nastoupila na podzim roku 1982 na muzeologické oddělení Moravského muzea a zůstala v této instituci dodnes.

Dr. Stránský, ač původním vzděláním muzikolog, založil v Moravském muzeu muzeologické oddělení a po celý svůj život se muzeologii snažil prosadit jako svébytnou vědu. Za tímto účelem také stál u zrodu – spolu s dr. Janem Jelínkem – katedry muzeologie na tehdejší Univerzitě J. E. Purkyně (dnešní Masarykově univerzitě) v roce 1962. Zprvu šlo o externí katedru, jejíž činnost garantovalo muzeologické oddělení MM. Později se katedra osamostatnila a v době své největší slávy poskytovala jak denní, tak postgraduální studium, jímž prošla velká část muzejních pracovníků všech větších českých, moravských i slovenských muzeí. V rámci organizačních změn na fakultě byla spojena s katedrou archeologie a tento stav trvá dodnes.

Zbyněk Z. Stránský byl velmi činorodý člověk. Práce na fakultě

a v muzeu – kde byl autorem řady scénářů výstav (Cesta muzeí, komplexní expozice v Dietrichsteinském paláci aj.) – a ediční činnost (v letech 1969–1986 vydával odborné periodikum *Muzeologické sešity*) jako by mu nestačila. V době, kdy organizace mezinárodních akcí byla velmi složitá, se mu díky jeho vytrvalosti a jistě i osobním kontaktům podařilo v roce 1987 prosadit Mezinárodní letní školu muzeologie, jíž se v několika letech účastnili studenti z celého světa. Tato akce měla značný mezinárodní ohlas a přispěla k ještě větší vážnosti brněnské muzeologické školy, jejímž byl Z. Z. Stránský světově uznávaným zakladatelem a teoretikem.

Pan doktor Stránský měl široké mezinárodní kontakty, a tudíž i bohatou zahraniční korespondenci, a díky spolupráci s muzeology a muzei na celém světě (nejen tom socialistickém, jak bylo tehdy běžné) získával odbornou literaturu, o které bychom jinak nemohli ani snít. Muzeologická knihovna se rozrůstala po desítkách svazků měsíčně a postupně se rozšířila do všech místností oddělení. Byla také páně doktorovou pýchou.

Ten byl ostatně sám velký „psavec“. Neustále ze sebe sypal vědecká pojednání o své milované muzeologii, jejichž překlad díky vysoké teoretické úrovni a svébytnému způsobu Stránského vyjadřování nebyl nijak snadný, ale byl nutný k tomu, aby jeho texty mohly být publikovány v zahraničních periodikách. Svě závěry a výsledky bádání často prezentoval na mezinárodních muzeologických konferencích, které se bez jeho účasti málokdy obešly.

Během svého působení na katedře muzeologie získal Z. Z. Stránský titul docenta, což mj. posílilo nejen jeho postavení, ale i postavení katedry v rámci univerzity.

Po vzniku mezinárodního výboru pro muzeologii (ICOFOM) v rámci Mezinárodní rady muzeí (ICOM) se stal jejím členem a aktivně se podílel na jeho činnosti.

Po odchodu z Moravského zemského muzea přesídlil Z. Z. Stránský na Slovensko. Zakotvil na Univerzitě Konštantína Filozofa v Nitře, kde se podílel na založení katedry ekomuzeologie. To už je ale jiná kapitola, kterou musí napsat jiní.

Já jen mohu vzpomínat na jeho dlouholeté působení v Brně, kde byl v muzejním prostředí skutečně velmi výraznou a známou osobností – pravda, někdy trochu kontroverzní. Jeho činorodost, zarputilost, s jakou prosazoval své vize, byla pověstná; většinou vedla k předsevzatým výsledkům, žel někdy za cenu toho, že si zneprátelil i ty, kteří s ním původně chtěli spolupracovat. To se ovšem netýkalo jeho týmu na muzeologickém, posléze muzeologicko-metodickém oddělení, kde vždy dokázal vytvořit dělnou a přátelskou atmosféru. Po pilné práci se vždycky našel na čas na oslavy narozenin, Vánoc či jiných událostí, které bývaly srdečným společným posezením u dobrého jídla a pití, jichž byl ostatně pan docent navzdory své cukrovce velkým milovníkem. Díky svým častým cestám a bohatým zážitkům byl i výborným vypravěčem a všechno osazenstvo oddělení se na tyto sedánky vždy těšilo.

Černý prapor vlající na budově Moravského zemského muzea na počest jednoho z jeho dlouholetých prestižních pracovníků mi připomíná, že všichni jednou odejdeme, ale jen některým je dáno, aby zůstali v paměti instituce i těch, s nimiž spolupracovali a jejichž životy jakkoli ovlivnili. Z. Z. Stránský pro mě právě takovým člověkem byl. ■

Vzpomínky...

VĚRA TOMOLOVÁ

MUZEOLOGICKÁ KOMISE AMG

Je to těžké, když nás opustí člověk, kterého jste měli rádi a se kterým jste během jeho dlouhého života strávili bezpočetné množství krásných a duchaplných chvil. Měla jsem to štěstí, že jsem se mohla počítat k okruhu přátel Zbyňka Z. Stránského. Ve svých vzpomínkách bych chtěla připomenout ty chvíle, které se vztahují ke klíčovým momentům českého muzejnictví, alespoň já jsem o tom přesvědčená.

Stránský a studium muzeologie

Byl počátek října roku 1973, studovala jsem etnografii na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně (nyní Masarykova univerzita) v Brně a v prodejně skript mě zaujala jedna s názvem *Úvod do studia muzeologie*, autor Zbyněk Z. Stránský. Byla určena studentům postgraduálního studia muzeologie.

Výuka obecné a aplikované muzeologie na Filozofické fakultě se od roku 1963 konala na externí katedře, založené ve spolupráci s Moravským zemským muzeem, kde v té době řediteloval prof. dr. Jan Jelínek. Se zájmem jsem knihu prolistovala a ihned si ji zakoupila.

Pracovala jsem tou dobou ve Vlastivědném ústavu okresu Karviná se sídlem v Českém Těšíně a nějaké povědomí o muzejní práci jsem měla. Na vysvětlenou pro mladší čtenáře musím uvést, že vlastivědný ústav byl vlastně muzeem v pravém slova smyslu. V tehdejším severomoravském kraji proběhla v šedesátých letech 20. století reorganizace muzejní sítě, kdy v každém okrese vznikl jeden okresní vlastivědný ústav, který sloučil okresní muzeum a všechna stávající městská muzea a památkové objekty v daném okrese pod jednu správu. Postupem

času se agenda rozšířila také na ochranu přírody. Tento experiment byl proveden se souhlasem tehdejšího ministerstva kultury a ukončen v roce 1974, kdy byly ústavy opět přejmenovány na okresní vlastivědná muzea, a okresní agenda ochrany přírody a památek byla znovu převedena pod Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody v Ostravě.

Obdobná centralizace muzeí se uskutečnila i v jihomoravském kraji. Za touto iniciativou stálo krajské muzeum v Brně (dnešní Moravské zemské muzeum), kde v té době již v oddělení muzeologicko-metodickém pracoval dr. Z. Z. Stránský, který se na této reorganizaci také podílel. S odstupem času musím konstatovat, že díky této reorganizaci vznikla silná regionální muzea, která si vybuodovala odborné a materiální zázemí a dnes tvoří základ muzejní sítě na Moravě a ve Slezsku. Důležitým aspektem této reorganizace bylo mimo jiné stanovení

teritoriální působnosti jednotlivých okresních muzeí, s vymezením kompetence v oblasti sběratelské a výzkumné činnosti.

Výše zmiňovaná muzeologická skripta Z. Z. Stránského byla určena nejen studentům postgraduálního studia muzeologie, ale také širší veřejnosti v Československu. Byla jsem jejích obsahem nadšená, poprvé jsem měla možnost seznámit se s jasně formulovanými funkcemi muzea a s jednoduchou a výstižnou terminologií, která vycházela z tehdejšího stavu poznání s tím, že muzejnictví je svébytný obor, který má svoji teoretickou základnu v muzeologii a nepojednává o pouhém shromažďování a uchovávání starých artefaktů. Pojmy jako muzeálie, muzejní selekce, tezaurace a prezentace stručně a výstižně charakterizovaly celou škálu muzejních činností a aktivit.

Pro mnohé profesionální pracovníky muzeí zastupující tradiční obory, jako je např. historie či etnografie, byly tyto poznatky v té době nepřijatelné. Zejména termín muzeálie vzbuzoval ze strany některých českých muzejníků až agresivní negativní reakci. Muzeologie jako věda byla podrobena

V MZM – Biskupském dvoře, Z. Z. Stránský vlevo, uprostřed Isaac Debrah

FOTO: ARCHIV MZM

tvrdé kritice ze strany tradičních vědních disciplín v muzeích pěstovaných a mnozí ji dokonce nazývali „pavědou bez vědeckých rysů“. Domnívám se, že to bylo způsobeno izolací českého muzejnictví, kdy kontakty se západní kulturou byly přísně regulovány a jen omezený okruh jedinců měl možnost přímého styku s aktuálními procesy světového muzejnictví. Proto jsou dodnes v našem oboru tak oblíbené libozvučné české pojmy, jako je sbírkotvorná činnost, sbírkotvorná instituce, vlastivědná činnost, kulturně-výchovná činnost, muzejní sbírkový předmět apod., které navozují atmosféru konce 19. století a vzpomínky na muzejnictví reálného socialismu století minulého. Toto dvojí pojetí muzeologické terminologie je, bohužel, základem dnešní terminologické nevyjasněnosti a stále přetrvává. Z. Z. Stránský kladl na terminologii velký důraz, vždy se opíral o své obrovské znalosti z mnoha vědních oborů a úzkostlivě se snažil o správné pojmosloví.

Se skripty v tašce a se zvědavostí jsem tedy začala v roce 1978 postgraduální studium muzeologie a očekávala první přednášku a seminář dr. Z. Z. Stránského. Postgraduální studium bylo šesti semestrální, organizované formou třídních soustředění v každém školním roce. Zbyněk Stránský v té době pracoval v Moravském zemském muzeu a studium zajišťovalo muzeologicko-metodické oddělení MZM ve spolupráci s tehdejší Filozofickou fakultou UJEP v Brně.

Program studia byl velmi rozsáhlý a personálně kvalitně obsazen těmi nejlepšími odborníky na daná témata. Ne každý však uměl přednášet tak jako Zbyněk Z. Stránský, který nás dokázal nadchnout a v následných seminářích rozvést diskusi k danému tématu, která se vždy protáhla do pozdních nočních hodin.

Dějiny českého muzejnictví přednášel dr. Jiří Špéta, který v té době již pracoval jako vedoucí pracovník pro muzea na ministerstvu kultury

Foto: Archiv MZM

Z. Z. Stránský na aktivu kronikářů v Brně 1975

v Praze. Všeobecně se vědělo, že dr. Špéta a dr. Stránský se respektují, ale přátelství zrovna nevyhledávají. Rivalita obou pánů byla zjevná i z jemných narážek v jejich přednáškách. Naše postgraduální skupina, která se skládala z 28 odborných pracovníků různých profesí z celého Československa, proto vymyslela a zorganizovala plán na vzájemné setkání obou pánů při společné diskusi. Požádali jsme dr. Stránského, zda by se jeden z prvních muzeologických seminářů nemohl uskutečnit v prostorách klubovny (vinného sklípku) v budově Technického muzea v Brně, a pozvali jsme také dr. Špéta. V příjemném prostředí s dobrým vínem si oba pánové celý večer vyměňovali názory a výsledkem bylo vzájemné přátelství, které přispělo k podpoře výuky muzeologie u nás. V následujících letech zajistil Z. Z. Stránský zařazení skript dr. Špéta o dějinách českého muzejnictví do edičního plánu filozofické fakulty, na úkor reedice svého *Úvodu do studia muzeologie*, který byl beznadějně rozebrán.

Stránský a muzejní legislativa

V lednu roku 1990 se sešla česká muzejní obec v Národním muzeu v Praze na velmi bouřlivém aktivu, kde byla ustavena pracovní skupina, pověřená přípravou nové profesní společnosti, která by v měnící se době zastupovala zájmy muzeí. Dr. Stránský, který již bydlel v Banské Bystrici, byl velmi aktivním účastníkem tohoto setkání,

informoval nejen o aktuálním dění na Slovensku, ale také přispěl cennými radami a konkrétními návrhy na řešení situace v České republice. V následujících měsících se podílel na zpracování mnoha návrhů na reorganizaci muzejní legislativy nejen u nás i na Slovensku. V několika verzích zpracoval podklad pro legislativní zpracování nového zákona o muzeích, zákona o muzejnictví, a také zákona o ochraně sbírek.

Zastupovala jsem dr. Stránského na mnoha jednáních na ministerstvu kultury v Praze, měla jsem možnost se zúčastnit ustavujícího sněmu slovenských muzeí v roce 1990 v Banské Bystrici, jehož byl spolu se svojí ženou Editou iniciátorem a hlavním organizátorem. Korespondence a podklady s jeho komentáři jsou v archivu Československé muzeologické společnosti, kterou jako její předseda na všech jednáních propagoval. Archiv této společnosti obsahuje cenné doklady o tom, jak složitě vznikala dnešní legislativa a jaký nezapomenutelný přínos pro dějiny českého, ale i slovenského muzejnictví Z. Z. Stránský znamenal.

Je škoda, že s rozdělením Československa muzeologická společnost zanikla. Myslím si, že vyhodnocením a analýzou legislativního procesu devadesátých let minulého století bychom přispěli k diskusi o tom, kam nasměrovat československou muzeologii v budoucnosti. Byl by to skvělý odkaz a poděkování Zbyňku Z. Stránskému za jeho celoživotní dílo. ■

Spomienka na kolegu a učiteľa

MARCEL LALKOVIČ

KATEDRA EKOMUZEOLÓGIE, FAKULTA PRÍRODNÝCH VIED UMB

S polutovaním musím konštatovať, že odchod Zbyňka Z. Stránskeho definitívne ukončil jedno vývojové štádium muzeológie – mladého vedného odboru, na formovaní ktorého mal u nás najväčší podiel. Vďaka svojmu filozofickému vzdelaniu bol najvýraznejším predstaviteľom generácie, zásluhou ktorej sa napriek dobe a jej antagonizmom sformovala v druhej polovici 20. storočia muzeologická výučba na pôde Filozofickej fakulty UJEP v Brne. V intenciách múzejnej praxe to bol človek, ktorý oproti nám dokázal vidieť oveľa ďalej. Rozhľadený a v problematike dokonale zorientovaný, preto neraz aj veľmi kriticky vnímal vžitý múzejný stereotyp či odborový schematizmus.

Asi takto možno charakterizovať jeho osobnostný profil a vnímať jeho cestu životom pri formovaní muzeologického myslenia, ktoré by sa malo stať alfou a omegou zamestnancov našich múzeí. Som rád, že aj ja som mal tú možnosť, aby som pod jeho vedením prenikol do tajov zaujímavých múzejnícko-muzeologických zákutí, z ktorých pozostávala muzeologická výučba postgraduálneho štúdia v Brne.

V tejto súvislosti si často spomínam na prvý seminár zo začiatku štúdia v roku 1974. Mali sme ho v priestoroch Moravského múzea na Zelnom trhu. Z. Z. Stránský nám položil veľmi jednoduchú otázku – čo si myslíme o múzeu ako inštitúcii, a aké by malo byť jeho postavenie v spoločnosti. Moja odpoveď, že múzeum by nikdy nemalo byť nástrojom ideologického pôsobenia na ľudí však vyvolala značne nevraživú reakciu u vplyvného kolegu z múzea robotníckeho hnutia

v Brne. Rysujúci sa konflikt našťastie už v zárodku utlmil Z. Z. Stránský. Brnenský kolega sa síce ešte nejaký čas mračil, ale ja som už vtedy nadobudol pocit, že tu som na pôde, kde veľmi nemusím vyberať slová a veci môžem nazývať aj pravým menom.

Na sympoziu Muzealizace v soudobé společnosti a poslání muzeologie, 2006

Takto som to vnímal nielen počas štúdia, ale aj neskôr. Bol to on, s ktorým som diskutoval otázky riešenia niektorých problémov na mojom pracovisku v múzeu v Liptovskom Mikuláši. Podobný charakter mali aj naše príležitostné stretnutia v Brne, či na seminári v Kroměříži v roku 1987 a pod.

Dnes môžem povedať, že sa mi jeho pričinením otvoril pred očami úplne iný svet a začal som existenciu

múzeí vnímať podstatne inak. Absolvovaním muzeologického štúdia a diskusiami so Z. Z. Stránským som pochopil, že to nie je len o zbieraní a vystavovaní, ale z hľadiska človeka a jeho existencie to má aj oveľa hlbší zmysel a význam.

S odstupom času si dnes považujem za česť, že som mal možnosť pôsobiť vo výbore Československej muzeologickej spoločnosti, ktorá sa zásluhou Z. Z. Stránskeho etablovala v roku 1990. Pre mňa tým vznikol priestor aj pre externé pôsobenie na katedre muzeológie Masarykovej univerzity v Brne. Tu sme neraz diskutovali o otázkach, ktoré súviseli s prienikom ochrany prírody do sféry múzejníctva a ako riešiť z toho plynúcu dokumentáciu prírody a životného prostredia.

Po vzniku Zväzu múzeí na Slovensku, na etablovaní ktorého mal nemalé zásluhy, sa naše kontakty prehĺbili ešte viac. Na pôde Múzea SNP v Banskej Bystrici, ale aj u neho doma, sme sa neraz zamýšľali nad smerovaním nášho múzejníctva. Takto chápem aj naše spolupôsobenie v pracovnej skupine Zväzu múzeí na Slovensku, ktorá vypracovala návrh zásad zákona o múzejníctve, a ten sa následne odštúpil Ministerstvu kultúry SR.

Za logické vyústenie potom považujem i svoje neskoršie pôsobenie na katedre ekomuzeológie v Banskej Štiavnici, detašovanom pracovisku Univerzity M. Bela, kam som sa dostal jeho zásluhou. Aj tu sme strávili nejednu hodinu nad úvahami okolo múzejníctva a muzealizácie skutočnosti, čo podľa Z. Z. Stránskeho nebola vízia, ale cesta, po ktorej by sa mali čo najskôr vydať naše múzeá.

Z. Z. Stránský bol pre mňa človek, ktorého hodno nasledovať. Tým, že sformoval nové chápanie muzeológie, i jej teoretické základy a systém, naznačil smer, ktorým sa múzejníctvo musí uberať, pokiaľ chce tvoriť integrálnu a užitočnú súčasť dnešnej spoločnosti. ■

Myslet muzeologicky

IRENA CHOVANČÍKOVÁ

EXEKUTIVA AMG

Zbyněk Zbyslav Stránský patřil mezi osobnosti z kategorie nezapomenutelných. V jeho osobě odešel pedagog, vědec, a vůbec mimořádný zjev našeho oboru, jeden z těch, kdo povýšili českou muzeologii na skutečně mezinárodní úroveň – což vnímám o to výrazněji, že žádného bytostného teoretika mezi současníky (dámy a pánové prominou) v našem oboru u nás nevidím.

V rámci svého studia muzeologie v Brně jsem měla tu čest poznat řadu nesporně velmi kvalitních lidí mezi svými učiteli i mezi spolužáky. ZZS byl v každém případě nepřehlédnutelný solitér a opravdu měl svým studentům co dát. Uplatňoval svůj téměř renesanční rozhled, který dával jeho teoretickým vývodům patřičné přesahy, jeho postřehy byly pohotové a přesné, slovník někdy až britký, a pokud se mu něco nezdálo, vyjadřoval se nemilosrdně a bez servítků. Mnohé to muselo zažít, byť jeho záporné soudy nebyly míněny nijak osobně.

Když jsme se rozčilovali nad teoretickými výšinami muzeologie jako nad něčím, co nás obtěžuje, odpovědí nám bylo – jak chcete argumentovat v praktických věcech bez znalostí teorie... Obsah některých jeho přednášek byl nad hranici chápání mnohých z nás, ale během let, kdy už jsme se znali víc jako kolegové, se nedal přehlédnout jeho permanentní názorový posun. Zjistili jsme, že to, co jsme nechápali, byl prostě teoretický vývoj, který jsme mohli sledovat v přímém přenosu, a že ten vývoj byl vlastně docela zábavný a hlavně – dával velmi dobrý smysl. Neustále nám vtloukal do hlav, že na muzeologii je podstatné muzeologické myšlení a že právě to se nás snaží naučit. Pravda, některé marně.

Charakteristická byla jeho neuvěřitelnost, občas jsme mu museli připomenout, že existuje něco jako přestávky. Což o to, student unavený přednáškou mnohdy usne, ale na exkurzích to dost dobře nelze, a tak jsme se někdy zamýšleli nad tím, zda náš o několik desítek let starší učitel má vůbec nějaké lidské potřeby. Na druhé straně, díky jeho nadšení pro věc a připravenosti byly exkurze se

ZZS skutečnými studijními pobyty, kdy jsme se dostali do pro nás (začátkem devadesátých let) nevidaného světa rakouských muzeí, včetně těch nejvýznamnějších. Mohli jsme srovnávat, učili jsme se vidět. ZZS mezi tím plynule přecházel z jedné řeči do druhé a radostně zprostředkoval, vysvětloval, provokoval, ptal se...

ZZS toho po sobě zanechal hodně, ale lidsky si ho budu asi nejvíc pamatovat právě jako toho temperamentního starého pána, nekonečný zdroj inspirace a energie, neskutečně zapáleného pro svou životní lásku – muzeologii. I s tím jeho „*musíte se naučit především muzeologicky myslet...*“

Učitel a přítel ZZS

JAN DOLÁK

KATEDRA ETNOLÓGIE A MUZEOLÓGIE FF UK V BRATISLAVĚ

Potkali jsme se poprvé někdy v roce 1985, ale blíže se poznali až v roce 1993, kdy jsem jako mladý, sebevědomý ředitel muzea začal navštěvovat brněnskou muzeologii. Přiznávám, že to byl až on, který mi otevřel dveře do komnat, o jejichž existenci, respektive vybavení, jsem neměl do té doby valného tušení. Nedávno jsem před svými studenty přirovnal dnešní muzejníky i muzeology k „Dolákům před rokem 1993“. Nejsou špatní a nedá se říci, že nemají výsledky, ale přece jen jim cosi chybí.

Po náhodném setkání na brněnské Zvonařce někdy v roce 2003 jsem doc. Stránskému zprostředkoval krátkodobou výuku na muzeologii a po jeho přednáškách jsme končili u červeného vína. Zde jsem absolvoval muzeologii vlastně ještě jednou, vzhledem k již přece jen vyšší úrovni mých znalostí jsme občas souhlasně hořekovali nad některými postavami současné muzeologie, ale místy se

i dostali do sporu při hodnocení té či oné skutečnosti.

Doc. Stránský se vždy eminentně zajímal o dění v oboru a byl zneklidněn mými zprávami, hlavně ze zahraničí, o současném vývoji muzeologie. Postupně mezi námi vznikalo jisté pouto a mohu snad říci, že jsem se stal nejen osobním, ale i rodinným přítelem. Jestli byl doc. Stránský považován některými lidmi za konfliktní osobnost, já tuto zkušenost nemám. Spíše naopak. Pokud cítil, že ten či onen člověk může nějak napomoci rozvoji muzeologie, okamžitě zapomínal na všechny dřívější ústrky, ať už skutečné či domnělé, a byl ochoten ke každému rozumnému kompromisu.

O Stránském lze zcela bez nadsázky prohlásit, že podivnému oboru zvanému muzeologie opravdu věnoval svůj život. Přestože tento mladý, rozvíjející se obor neposkytuje obdiv veřejnosti, ani bohaté granty, ba dokonce ani standardní titulový rozvoj.

Bohužel Listopad přišel pro něho poněkud pozdě. V roce 1993 sice získal docenturu, první v oboru vůbec, ale těžce nesl selhání profesorského řízení. Ne pro svoje osobní potěšení, ale byl si vědom, že bez řádné akreditace a titulového krytí se muzeologie na vysoké škole stává ohroženou. Pevně věřím, že pokud by byl o deset let mladší, byl by zasáhl do vývoje nejen muzeologie, ale i českého a slovenského muzejnictví daleko podstatněji. Ku prospěchu všech. Na Masarykově univerzitě se však již brzy po Listopadu začaly objevovat výhrady k jeho věku, již za Stránského působení se projevovaly symptomy problémů spojených s letní školou apod. Z osobních zkušeností, ale i z archivních pramenů, vím, že jeho odchod ze školy byl jistými kruhy vítán docela s úlevou.

Můj návrh nějak pana docenta ocenit u příležitosti jeho osmdesátin padl na úrodnou půdu, v rámci mezinárodní konference konané v Technickém muzeu v Brně v roce 2006 převzal z rukou rektora Petra Fialy Stříbrnou medaili Masarykovy univerzity. Jeden čas jsme se s Michalem Janišem z MK ČR zaobírali i myšlenkou navrhnout pana docenta na státní vyznamenání, k tomu však nedošlo.

Na mnoha mezinárodních konferencích jsem byl svědkem toho, jakou autoritou doc. Stránský byl. Při jednom představení se čínskému docentovi jsem pro vysvětlení dodal, že tam u nás v Česku máme Stránského. Díval se na mne nechápavě, proč něco tak samozřejmého vůbec připomínám, neboť každý přece Stránského zná a on sám podle něho učí. Přejí všem Stránského kritikům stejnou reputaci!

Přes obrovské množství citací jeho děl si však nejsem jistý, zda bylo učení doc. Stránského plně pochopeno. Například pragmatický anglosaský svět přijímal vždy jeho teorie spíše s rezervou. Jestliže docent Stránský byl nepochybně vůdčí osobností, soustavně se snažící muzeologii nějak definovat, oddělit, separovat a vymezit, dnešní svět muzeologie je nějaký jiný, což doc. Stránský bral s velkou nelibostí. Jistě, ani on nebyl dokonalý, svojí soustavnou aktivitou ve prospěch muzeologie si nadělal nejednoho oponenta. Jeho pomalost při vracení zapůjčených knih byla na některých pracovištích legendární.

V posledních letech, při svých občasných návštěvách v Riečke u Banské Bystrice, jsem se zneklidněním

pozoroval, jak postupně odchází. I když mnohaleté problémy s cukrovkou odezněly a trpěl „jen“ Parkinsonovou nemocí. Jeho posledními slovy prý byl vzkaz Dolákovi, že muzejní cesta je nebezpečná. V tom smyslu, že pokud se muzejníci budou zabývat jen muzeem a ne muzeologií, jdou nebezpečným směrem.

Nad rakví jsem končil výrokem peruánského spisovatele Sergia Bambaréna:

„Uskutečnění snů si vyžaduje množství tvrdé práce. Kdybys uhýbal, možná bys zapomněl i na to, proč jsi začal snít, a nakonec bys zjistil, že ten sen ti už vůbec nepatří. Pokud máš srdce naplněné moudrostí, časem se přesvědčíš, že dosáhneš svého cíle. Pamatuj si: pokud se už-úž chceš vzdát, pokud si myslíš, že život je k tobě velmi krutý, vzpomeň si na to, kdo jsi. A vzpomeň si na svůj sen.“ A Ty jsi se, Zbyňku, svého snu, své muzeologie, nikdy nevzdal!

Zbyňku, dnes už jsi ve společnosti Neikelia, Majora, Quiccheberga, Neustupného, Maroeviče a dalších velikánů oboru, jistě vedete učené disputace a (snad) shovívavě shlížíte na své klopýtající následovníky. Chybíš nám. Kdo Tě nahradil? ■

ZPRÁVY

Spuštění portálu pro muzejní edukaci

TOMÁŠ DROBNÝ
METODICKÉ CENTRUM MUZEJNÍ
PEDAGOGIKY

MUZEIOEDU je nový webový portál nabízející edukační programy paměťových institucí. Připravilo jej a provozuje Metodické centrum muzejní pedagogiky s podporou MK ČR.

Cílem portálu je informovat o celé šíři nabídky edukačních programů muzeí a galerií v ČR, které jsou vytvářeny pro všechny stupně škol. Učitelé předškolního, základního a středního vzdělávání zde mají možnost vybrat si muzejně-edukační aktivity podle několika kritérií. Zvolit je možné podle místa (aktivní mapa krajů ČR), podle stupně vzdělání (předškolní, 1. stupeň ZŠ, 2. stupeň ZŠ, gymnázia a střední školy), podle struktury vycházející z rámcových vzdělávacích programů – dle vzdělávací oblasti a průřezových témat. Portál vychází vstříc potřebám

školních pedagogů, kteří většinou plánují návštěvu muzea a galerie s ohledem na tematickou návaznost edukačních programů na školní výuku.

Portál MUZEIOEDU umožňuje muzejním pedagogům prezentovat své edukační aktivity v přehledné a strukturované formě na jednom místě. Každý uživatel má příležitost svoji nabídku na web sám vkládat. Na hlavní straně webových stránek jsou pro přehlednou a jasnou orientaci uživatelů umístěny funkční odkazy na důležité webové stránky (MK ČR, MŠMT, MCMP). V samostatné nabídce jsou na

webu uvedeny akreditované programy pro pedagogy a veřejnost muzeí a galerií zřizovaných MK ČR. Dále zde lze nalézt přehled vzdělávacích oborů středních a vysokých škol, které jsou zaměřeny na oblast kultury, a také nabídku možností celoživotního vzdělávání.

MUZEIOEDU má také svůj velký význam pro praktický rozvoj oboru muzejní pedagogiky, neboť slouží i k archivaci vložených edukačních programů muzeí a galerií. Takto vzniklý archiv se stane zdrojem trvalé inspirace a základnou pro spolupráci muzejních pedagogů napříč institucemi. Se vznikem webového portálu MUZEIOEDU přichází od počátku roku 2016 nová příležitost k propojení vzdělávání a kultury. ■

Českým kolečkem do Varšavy

MARTINA LEHMANNOVÁ,
PAVEL JIRÁSEK
ČESKÝ VÝBOR ICOM

Na květnovém jednání o situaci muzeí v okupovaných oblastech východní Ukrajiny, které proběhlo v prostorách Českého centra v Paříži, představili zástupci Českého výboru ICOM *Muzejní kolečko první pomoci*, které vzniklo na platformě ČKMŠ v roce 2014, kolegům z Ukrajiny, Polska, Německa, Rakouska, Slovenska a USA. Prezentace zaujala především polské kolegy, kteří vznik podobné pomůcky také zvažovali. Záhy obdržel ČV ICOM pozvání do Polska na seminář o ochraně kulturního dědictví, kde jsme měli naše nové „kolečko“ představit polským kolegům.

Seminář se uskutečnil na náš státní svátek 17. listopadu 2015 v Muzeu Krále Jana III. v paláci Wilanow. Polský ICOM pojal seminář velkoryse, za přispění Centra pro ochranu sbírek zajistil simultánní tlumočení a také hojnou účast asi 150 zástupců z různých polských muzeí a kulturních institucí, jak státních tak i regionálních, včetně zastoupení Ministerstva

kultury, polského hasičského sboru a policie. Obsahovou část semináře zajistili Martina Lehmannová a Pavel Jirásek, každý dvěma rozsáhlými přednáškami. Polským účastníkům byl představen vývoj situace v ochraně movitého kulturního dědictví České republiky v posledních 25 letech, a to jak v oblasti zabezpečení objektů, tak i v oblasti legislativní. Jako součást přednášky o probíhajících projektech výzkumu a vývoje bylo představeno i zmíněné *Kolečko první pomoci* jako jeden z konkrétních výstupů. Dále byli polští kolegové seznámeni s úlohou Českého výboru ICOM v této oblasti a s konkrétními případy řešení mimořádných situací.

Dynamický vývoj u sousedů

Seminář se stal platformou nejen pro srovnání situace a postupů v obou zemích, ale také pro diskuzi mezi všemi zainteresovanými polskými institucemi, kterou podnítily problémy a způsoby jejich řešení, které zazněly v jednotlivých přednáškách. Polsko je v tomto naší zemi velmi blízké. Naši polští kolegové si prošli v období po pádu železné opony velmi podobnými chybami, zklamáními, úspěchy i novými nadějemi. Co však je v průběhu společenských změn rozdílné, je jejich dynamika. To jsme měli možnost poznat nejen při rozhovorech s účastníky semináře, ale i na exkurzích po institucích, které na naše přání polští kolegové připravili na večer 17. a na 18. listopadu 2015.

Exkurze do Muzea dějin polských Židů

Zejména v devadesátých letech i na začátku nového milénia se zdálo, že

vývoj v oblasti ochrany kulturního dědictví u nás jde dopředu rychleji než u našich severních sousedů. Osobně jsem měl možnost navštívit řadu polských muzeí a řídicích institucí v letech 1996–2007.

Změna muzejního prostředí po osmi letech pro nás byla velkým a příjemným překvapením. Do památek a muzejních institucí se investovaly významné finanční prostředky ze Strukturálních fondů a fondů EHP/Norska. Přitom ale bylo důsledně dbáno na to, aby památka mohla tuto dotaci absorbovat a nevytvářela si finanční zatížení v období udržitelnosti projektu ani po něm. Při rekonstrukčních a konzervátorských pracích, se kterými jsme měli možnost se seznámit, nebyly nuceně vytvářeny nové provozy, jejichž využití by mohlo v budoucnu znamenat nepříjemné břemeno (jako kongresová nebo konferenční centra, nové nepřirozené turistické atrakty, apod.). Zdá se, že se v Polsku podařilo směřovat tyto finanční prostředky na obnovu památkové podstaty objektů a na nové kvalitní muzejní expozice a rozvoj muzejní infrastruktury.

Dalším překvapením byl rozsáhlý legislativní posun v oblasti bezpečnosti muzejních sbírek. To, co je u nás obsahem nezávazných metodických pokynů, je v Polsku uzákoněno. Povinnost chránit movité kulturní dědictví je zde rozvedena do poměrně přesných pravidel, jak tento úkol splnit. A to nejen v oblasti prevence (instalace poplachových zabezpečovacích systémů, prostředků požární ochrany atd.), ale i v oblasti řešení mimořádných a krizových situací (např. povinnost tvorby přesných evakuačních plánů sbírek).

Neméně zajímavé byly i diskuze o politických intervencích do muzejní oblasti, ať už prospěšných, kontroverzních, nebo škodlivých až destruktivních. I tady se ukázala celá řada afinit mezi našimi zeměmi – bohudík i bohužel.

Polsko je nám zkrátka geograficky, jazykově i životním stylem spolu se Slovenskem nejbližší. Rozvoj vztahů s našimi polskými kolegy je prospěšný pro obě strany. Český výbor ICOM v něm chce rozhodně pokračovat. Máme si co říci možná více, než kdy dříve. ■

Kolokvium k „estetické úrovni učebnic“

ALENA PETRUŽELKOVÁ
PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO PÍSEMNICTVÍ

Listopadové kolokvium zorganizovalo Metodické centrum pro knižní kulturu a literární muzea při Památníku národního písemnictví. Vzniklo z podnětů odborné veřejnosti a členů komise soutěže Nejkrásnější české knihy roku, v níž je kategorie učebnic trvale nejslaběji zastoupena a vykazuje z hlediska estetické kvality nejnižší úroveň mezi ostatními knihami, které se ucházejí o jednotlivá ocenění.

Na kolokvium byli pozváni zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva kultury ČR, nakladatelů učebnic, výtvarníků i učitelů. Jaká je estetická kvalita současných učebnic? Do jaké míry nesou za tuto kvalitu odpovědnost jednotliví aktéři v procesu vzniku učebnic? To byly hlavní otázky, které účastníkům byly v rámci kolokvia položeny.

V úvodním referátu představila Veronika Sladká z Metodického centra inspirativní osobnost pedagoga a autora četných odborných publikací Josefa Kubálka (1876–1968), jehož jedinečná sbírka slabikářů, učebnic a další odborné literatury domácí i cizojazyčné je součástí knižních fondů PNP. V průběhu hlavního referátu, který přednesl Petr Knecht z Institutu výzkumu školního vzdělávání – Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, zazněly jak základní teze k estetické stránce učebnic, tak další otázky, které se staly předmětem navazující diskuse:

1. Ačkoli z pohledu pedagogiky a kognitivní psychologie budou vždy na prvním místě didaktické kvality učebnice, neznamená to, že umělecké a estetické aspekty jsou z hlediska fungování nonverbálních prvků jako didaktických prostředků méně podstatné.

2. Umělecké a estetické aspekty jsou tím, co činí vizuální prvek (a také jeho

obsah) přijatelnější pro žáky (zejména ty mladší). Mohou mít vliv také na to, zda žák konkrétnímu nonverbálnímu prvku věnuje pozornost, nebo ho přejde bez povšimnutí. Estetická kvalita také hraje klíčovou roli v tom, zda se učebnice žákovi líbí či nikoli.

3. Důležité je i zprostředkování estetických hodnot a rozvíjení estetického citění žáků. Přestože umělecké a estetické kvality nonverbálních prvků mohou představovat poměrně subjektivní kritérium, nesnižuje to jejich důležitost.

V dalším průběhu kolokvia zazněly v živé diskuzi pochybnosti ohledně možností Ministerstva školství zohledňovat a ovlivňovat během procesu schvalování doložek k učebnicím také jejich estetickou kvalitu. Ani naši v současnosti nejvýznamnější nakladatelé učebnic nevidí možnosti, jak by mohli zásadně změnit zavedené postupy ve vydávání učebnic.

Pracovníci Památníku národního písemnictví informovali zástupce Ministerstva školství i zástupce nakladatelství o tom, že oceněním učebnic v jedné z kategorií soutěže Nejkrásnější české knihy roku získávají autor i nakladatel určitou prestiž, a toto ocenění by tedy mohlo být vnímáno jako vodítko při volbě učebnic.

Účastníci setkání se shodli na tom, že je třeba v diskuzích pokračovat. Organizátorovi bylo doporučeno, aby se Metodické centrum zaměřilo na vytvoření metodického materiálu, který by vymezil estetická kritéria zohlednitelná a uplatnitelná při tvorbě učebnic. ■

1. místo NČKR 20 14 v kategorii učebnic

Opatření k zamezení nedovoleného vývozu památek z Iráku a Sýrie

PAVEL JIRÁSEK, KAREL KOMÁREK,
MARTINA LEHMANNOVÁ,
ŠÁRKA VAMBEROVÁ

Rok 2015 asi nebude mít v historii zrovna pozitivní hodnocení. Útoky v Paříži na začátku i na konci roku, vlny migrantů a následný politický populismus, ničení památek na Blízkém východě. Vždy jsme se ale snažili vyjádřit podporu a ukázat, že je nutné o těchto věcech mluvit, protože být ne přímo, ale následně a přesto zásadně se všechna tato témata dotýkají i muzeí. Pojem muzeum nepředstavuje pouze budovu a sbírky, znamená i veřejnou službu. Lidé, kteří pracují v muzeích, jsou významnými odborníky v různých oborech a mohou pomoci při hledání řešení, odpovědí či stanovisek.

Setkání předních odborníků s cílem upozornit na nedovolený vývoz památek z oblasti Iráku a Sýrie bylo uspořádáno ve spolupráci České komise UNESCO, Českého výboru ICOM a Českého komitétu Modrého štítu. Osloveni byli pracovníci muzeí, univerzit, Ministerstva kultury, Generálního ředitelství cel a Policejního prezidia ČR. Výsledek semináře je shrnut v následujícím textu.

Seminář *Opatření k zamezení nedovoleného vývozu památek z Iráku a Sýrie* se konal dne 23. září 2015 v prostorách Černínského paláce, sídla Ministerstva zahraničních věcí ČR. Pořádající organizace pozvaly zástupce Ministerstva zahraničních věcí a Ministerstva kultury, Generálního ředitelství cel a Policejního prezidia ČR, z univerzitních pracovišť zástupce Katedry UNESCO pro muzeologii a světové dědictví a Oddělení pravěké archeologie Předního východu při Masarykově univerzitě, Katedry archeologie Západočeské univerzity v Plzni a Katedry historie Palackého univerzity v Olomouci

i nezávislé experty, kteří představili danou problematiku a nejnovější dění z pozic svých oborů.

Platné rezoluce

Karel Komárek, vedoucí tajemník České kanceláře pro UNESCO, představil přijaté rezoluce Rady bezpečnosti OSN, zejména rezoluci 2199/2015, zakazující obchod s iráckými a syrskými památkami nelegálně vyvezenými z Iráku po 6. srpnu 1990 a Sýrie po 15. březnu 2011. Připomněl též rezoluci Valného shromáždění OSN k Iráku z května 2015 (A/RES/69/281 Záchrana kulturního dědictví Iráku), která jednoznačně odsuzuje ničení kulturních památek Iráku a jejich ilegální vývoz, vyzývá k pohnání k odpovědnosti pachatelů a vybízí státy k dokumentování kulturního dědictví ohroženého konflikty. UNESCO samotné má omezený mandát, chybí odpovídající mechanismus kontroly dodržování rezolucí. Snaží se tedy o posílení schopností členských států, o prevenci ve smyslu sběru dat o památkách, o vytváření chráněných kulturních oblastí a následnou obnovu.

Pavel Caban z Ministerstva zahraničních věcí pohovořil o historii *Haagské úmluvy na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu* z roku 1954, jejím 2. protokolu z roku 1999 a současných pozicích. Lukáš Gjuríč z blízkovýchodního odboru Ministerstva zahraničních věcí se podělil o nejnovější politickou situaci v regionu a nelehké řešení válečného konfliktu. Magda Němcová z Ministerstva kultury rozšířila záběr problému o evropskou dimenzi a popsala probíhající jednání s Evropskou komisí.

Zástupci ČV ICOM, předsedkyně Martina Lehmannová a člen předsednictva Pavel Jirásek, připomněli dobrou zkušenost s databázemi typových předmětů – tzv. *Red List*, díky nimž se našly předměty z Mezopotámie nebo předkolumbovské Ameriky v západní Evropě. Tyto databáze jsou průběžně revidovány, letos vyšel revidovaný *Red List* památek z Iráku. Stejně tak prospěšnými iniciativami ICOM jsou tzv. minimální standard popisu předmětů *Object ID* a regionální

seznamy zmizelých předmětů *100 Missing Objects*, jež obsahují základní informace a fotografie předmětu. Uživatelé těchto systémů jsou celníci, policisté, pojišťovny, muzea atd. Zástupce Generálního ředitelství cel následně potvrdil užitečnost těchto nástrojů. Jejich využití není v České republice takové, jaké by mohlo být, a zástupci ČV ICOM, Policie ČR a Generálního ředitelství cel přislíbili zahájení spolupráce na zvýšení informovanosti.

Aktivity na území ČR

Sabina Malcová, nezávislá expertka v oboru islámského umění, a Jana Součková, předsedkyně Českého komitétu Modrého štítu, se soustředily na ukázkou islámského movitého kulturního dědictví a příklady ohrožených starověkých artefaktů z území dnešní Sýrie a Iráku. Karel Nováček z Palackého univerzity v Olomouci představil projekt mapování destrukcí nemovitého kulturního dědictví v Mosulu v Iráku a možnostech jeho záchrany, který je jedním z nejpozoruhodnějších projektů s významným mezinárodním dopadem. Studenti Barbora Kubíková a Denis Štefanisko z Masaryko-

vy univerzity se věnovali mezinárodnímu archeologickému networkingu jako nástroji pomoci ohroženým památkám.

Seminář všichni vnímáme jako první shrnutí aktivit, které se na našem území tématu věnují. Přestože se zdánlivě toto téma České republiky netýká, seminář ukázal, že činností, které sledují ohrožování a ničení památek na Blízkém Východě, je celá řada. Důležitost další spolupráce dokládají nejen nesporné úspěchy aktivit, jako je např. český projekt mapování zničených památek Mosulu nebo implementace *Red List ICOM, Object ID a 100 Missing Objects*, ale i příspěvky zástupců Policejního prezidia ČR a Generálního ředitelství cel, kteří mají zájem o hlubší zasvěcení svých pracovníků do této problematiky. Shodli jsme se, že další aktivity budou rozvíjeny především na půdorysu trojúhelníku spolupráce českých orgánů ICOM, UNESCO a Policie ČR, protože právě zde je největší praktický dopad na našem území.

Výsledek semináře ukázal, že Česká republika dokáže nabídnout své experty světu a bude tak činit především prostřednictvím UNESCO, ICOM a Českého komitétu Modrého štítu. ■

Seminář se konal v Čerínském paláci

FOTO: PAVEL JIRÁSEK

Benešov
Muzeum Podblanicka

Pišme všichni pilně 1. 3. – 30. 4. 2016

Muzeum umění a designu Benešov

Ondřej Šík: Ve stínu světla 28. 11. 2015 – 28. 2. 2016

DESIGNBLOK Benešov 2015: LEGO+ 1. 1. – 31. 5. 2016

Městský mobiliář MM-CITÉ 1. 1. – 31. 5. 2016

Beroun
Muzeum Českého krasu

Trilobity nebrat, vše

ostatní sebrat 14. 10. 2015 – 21. 3. 2016

Jarmila Novotná: Operní diva 27. 1. – 10. 4. 2016

Blatná
Městské muzeum Blatná

Luboš Vinš a Václav Malina:

Útěky do krajiny 16. 2. – 3. 4. 2016

Příroda Blatenska: Proměny 12. 4. – 22. 5. 2016

Blovice
Muzeum jižního Plzeňska v Blovicích

Kde se bere med. Čekání na jaro 4. 2. – 31. 3. 2016

Od Ferdý po Jonatána 3. 3. – 15. 5. 2016

Alespoň jeden dobrý skutek denně! 14. 4. – 12. 6. 2016

Boskovice
Muzeum Boskovicka

Jan Vičar: Malý Jezdec 19. 12. 2015 – 28. 2. 2016

Brno
Moravská galerie v Brně
Uměleckoprůmyslové muzeum

Jan Svoboda: Nejsem fotograf 20. 11. 2015 – 21. 2. 2016

Ondřej Přibyl: Mechanický divák 3. 3. – 22. 5. 2016

Na hraně. Oděvní koncepty Milana Knížáka, Liběny Rochové

a Michala Švarce v 80. letech 11. 3. – 8. 5. 2016

Maxim Velčovský: Vše za 39 11. 3. – 29. 5. 2016

Pražákův palác

Nová stálá expozice: Art is here! od 1. 12. 2015

Ján Mančuška: Čas, příběh, prostor 4. 3. – 22. 5. 2016

Patricie Fexová: Rysy 4. 3. – 1. 6. 2016

Muzeum města Brna

Jak se žilo Židům

v Norsku (1851–1945) 19. 1. – 27. 3. 2016

Wergelandův odkaz

Andy Warhol. V hloubi mé zahrady 11. 2. – 1. 5. 2016

The Prague Stuckists 18. 2. – 1. 5. 2016

Muzeum romské kultury

Chad Evans Wyatt: Romarising V 4 10. 3. – 12. 6. 2016

Moravské zemské muzeum
Dietrichsteinský palác

Vějíř loutek dálného orientu. Asijské loutky

ze sbírky Helgy Brehme 6. 11. 2015 – 30. 6. 2016

Marie von Ebner-Eschenbach 1. 3. – 19. 6. 2016

Palác šlechticů – Etnografický ústav MZM

Ryba v lidové kultuře 1. 12. 2015 – 27. 3. 2016

Památník Leoše Janáčka

Marie Jirásková: Po zarostlém chodníčku 29. 1. – 6. 3. 2016

Dezider Tóth / Monogramista T. D. 10. 3. – 17. 4. 2016

Pavilon Anthropos

Země na obzoru. Objevujeme

Ameriku 22. 10. 2015 – 4. 9. 2016

Technické muzeum v Brně

Mapa příběhů 9. 11. 2015 – 3. 4. 2016

Brno na dvou kolech 1. 1. – 31. 12. 2016

Autíčka 1 : 18 1. 1. – 31. 12. 2016

Až na kov 1. 1. – 28. 2. 2016

Bruntál
Muzeum v Bruntále

Štěpán Mikulka, Lukáš Kovár: Divoká Evropa

a tajemné Borneo 14. 1. – 6. 3. 2016

Tkalcovství včera a dnes. Odborná tkalcovská

škola v Krnově a její následníci 3. 3. – 26. 4. 2016

Eva Brodská: Tapisérie 22. 3. – 1. 5. 2016

Bučovice
Muzeum Bučovice

Z archeologických objevů na Bučovicku 6. 4. – 5. 6. 2016

Bystřice nad Pernštejnem
Městské muzeum Bystřice nad Pernštejnem

Zrcadlení 2015 11. 1. – 26. 2. 2016

Ondřej Horák 13. 2. – 15. 4. 2016

Čáslav
Městské muzeum a knihovna Čáslav

Zkamenělá minulost 1. 4. – 30. 9. 2016

Galerie

Karel IV. a jeho doba 4. 4. – 8. 5. 2016

Výstavní síň Žižkovo náměstí

Svět a světlo 1. 2. – 28. 2. 2016

František Tesař: Portréty a objekty 7. 3. – 3. 4. 2016

Dagmar Dost-Nolden: Světlem i tmou 11. 4. – 24. 4. 2016

Muzeum zemědělské techniky

Klukovský sen, holčičkám vstup dovolen 1. 4. – 30. 10. 2016

Čelákovice
Městské muzeum v Čelákovících

Řemesla Polabí 13. 2. – 27. 2. 2016

Vladimír Tůma 2. 4. – 8. 5. 2016

Česká Lípa
Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě

Střední uměleckoprůmyslová škola a Vyšší

odborná škola Turnov 10. 3. – 15. 5. 2016

Johann Siegert (1870–1930) 3. 3. – 31. 8. 2016

Markéta Váradiová: O zrcadlech

a jiné eseje 3. 3. – 24. 4. 2016

Divadelní spolek Jirásek a život české menšiny

v České Lípě 1926–1938 8. 3. – 17. 4. 2016

Marie Hornychová 17. 3. – 15. 5. 2016

Česká Třebová
Městské muzeum

Z pokladnice planety Země 22. 1. – 21. 2. 2016

Jaroslava Kejvalová: Krajka 10. 3. – 10. 4. 2016

České Budějovice
Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

Svět loutek 28. 5. 2015 – 31. 3. 2016

Výstava orchidejí 12. 2. – 21. 2. 2016

Život našich předků na venkově 20. 2. – 1. 5. 2016

Život v krajině staletých dubů 26. 3. – 12. 6. 2016

Wortnerův dům AJG

Bolestná melancholie: Václav Hejna a expresivní tendence

ve 30. letech 20. století 29. 1. – 10. 4. 2016

Eva Petrová: Mozaika drobných radostí 29. 1. – 10. 4. 2016

Český Brod

Podlipanské muzeum v Českém Brodě

Josef Lada: český ilustrátor, malíř
a spisovatel 22. 9. 2015 – 30. 3. 2016
Narození, svatba, smrt v lidové kultuře 12. 4. – 30. 9. 2016

Dačice

Městské muzeum a galerie Dačice

Ukaž, co umíš 13. 3. – 10. 4. 2016
Všechny vůně jara 13. 3. – 5. 5. 2016

Dobruška

Dobrušická muzea

Šili ševci, šili boty 1. 3. – 30. 6. 2016

Domažlice

Muzeum Chodska v Domažlicích

Vášeň jménem Rally aneb Chodové
ve startovních listinách 21. 1. – 18. 3. 2016
Umění v Domažlicích 4. 2. – 11. 5. 2016
Šperky M. Šedé Němejcové – Obrazy
Jany Vackové 23. 3. – 19. 6. 2016

Muzeum Jindřicha Jindřicha

Výstava obrazů ze sbírek Muzea J. Jindřicha
a Muzea Chodska 1. 4. – 30. 4. 2016

Dvůr Králové nad Labem

Městské muzeum ve Dvoře Králové nad Labem

Luboš Zvičina: Retro i současnost 28. 1. – 28. 2. 2016

Frenštát pod Radhoštěm

Muzeum ve Frenštátě pod Radhoštěm

Obrazy rodičovství 17. 2. – 17. 3. 2016

Frýdek-Místek

Muzeum Beskyd Frýdek-Místek

Barvy Beskyd 3. 11. 2015 – 21. 3. 2016
Ptáci na krmitku 10. 12. 2015 – 21. 2. 2016
Přijďte na zabíjačku... 11. 2. – 24. 4. 2016
... A něco sladkého 11. 2. – 24. 4. 2016
Čus vydrus! 3. 3. – 8. 5. 2016

Fulnek

Kapucínský klášter ve Fulneku s kostelem sv. Josefa

Dům v zahradě páně 27. 11. 2015 – 30. 4. 2016

Havlíčkův Brod

Galerie výtvarného umění v Havlíčkově Brodě

Poklady Vysočiny. Skvosty
depozitářů 11. 12. 2015 – 28. 2. 2016

Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod

Poklady Vysočiny. Skvosty
depozitářů 11. 12. 2015 – 28. 2. 2016

Hlinsko v Čechách

Městské muzeum a galerie Hlinsko

Rudolf Korber a Ladislav Vašek 5. 3. – 10. 4. 2016

Hluboká nad Vltavou

Ohrada – Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství

Jiří Židlický 1. 4. – 20. 8. 2016
Petr Slaba 1. 4. – 24. 7. 2016

Hlučín

Muzeum Hlučínska

Středověk 10. 2. – 5. 5. 2016

Hodonín

Masarykovo muzeum v Hodoníně

Řád maltézských rytířů 19. 11. 2015 – 21. 2. 2016

Hrabyně

SZM – Památník II. světové války

Odchody a návraty 1. 4. – 30. 11. 2016

Hustopeče

Městské muzeum a galerie v Hustopečích

Mistr tradiční rukodělné výroby
Jihomoravského kraje 10. 1. – 28. 2. 2016
Vitali Komarov. Co dokáže sítotisk 6. 3. – 27. 3. 2016
Výstava výtvarných prací dětí mateřských škol a Základní
umělecké školy Hustopeče 3. 4. – 24. 4. 2016

Cheb

Muzeum Cheb

Milan Bauer, Libor Michalák:
Na stejné vlně 15. 1. – 27. 3. 2016

Galerie výtvarného umění v Chebu

Julius Mařák a jeho krajinářská škola 7. 1. – 1. 5. 2016
Václav Rabas a mýtus hnědé 14. 1. – 28. 3. 2016
Na dosah I. Současné umění z Drážďan 14. 1. – 3. 4. 2016
Když boty, tak botasky! Fenomén Botas
v Československu 18. 2. – 28. 8. 2016

Chomutov

Oblastní muzeum v Chomutově

Poklady středověkého umění 24. 11. 2015 – 26. 3. 2016
Svět Eduarda Ingrise 23. 1. – 11. 3. 2016
Židovské stopy v bavorsko-českém
přihraničí 5. 3. – 30. 4. 2016
Pražské groše Karla IV. 24. 3. – 21. 5. 2016

Chrudim

Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi

Spejbl a Hurvínek na poličce 22. 3. 2016 – 31. 1. 2017

Regionální muzeum v Chrudimi

Krysáci 5. 2. – 31. 3. 2016
Náboženství jinak 6. 2. – 13. 3. 2016
Papírový svět očima modelářů 18. 2. – 19. 3. 2016
Chrudim v roce 1866. 150 let
od prusko-rakouské války 1. 4. – 15. 5. 2016

Jabkenice

NM – Památník Bedřicha Smetany

Putování za rodokmenem
Bedřicha Smetany 13. 4. 2016 – 17. 4. 2017

Jablonec nad Nisou

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou

Okouzlení perličkami 13. 11. 2015 – 8. 5. 2016
Barevné Vánoce 4. 12. 2015 – 24. 4. 2016
Simona Kafková 16. 2. – 12. 4. 2016
Tadeáš Podracký 19. 1. – 15. 5. 2016

Jablunkov

Muzeum Těšínska – Muzeum v Jablunkově

Těšínsko mezi dvěma
světovými válkami 6. 10. 2015 – 6. 3. 2016

Jeseník

Vlastivědné muzeum Jesenicka

Staň se detektivem a vyřeš zločin 12. 1. – 13. 3. 2016
Svět kostiček 14. 1. – 28. 2. 2016
Medicína – výstava o lidském těle 8. 3. – 15. 5. 2016

Jičín

Regionální muzeum a galerie v Jičíně

Jaroslav Klápště: Osamělý chodec 22. 1. – 28. 2. 2016

Jihlava

Muzeum Vysočiny Jihlava

Za dámu	28. 1. 2015 – 28. 3. 2016
Zaniklé vesnice Brtnicka	26. 11. 2015 – 28. 2. 2016
Kde rostou naše endemity	4. 2. – 28. 3. 2016
Josef Florian a Dobré dílo	11. 2. – 17. 4. 2016
Vidět s úsměvem	11. 2. – 3. 4. 2016
Z kavárny i odjinud	15. 3. – 1. 5. 2016
Nonsens aneb Smysl hledám v nesmyslu	18. 3. – 31. 8. 2016
Melancholie Severu	1. 4. – 29. 5. 2016

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě

Dalibor David, Jiří Středa: Události	14. 1. – 13. 3. 2016
Ještě znetvořený spánkem nalévá živý čaj	18. 1. – 13. 3. 2016
Irena Wagnerová	24. 3. – 15. 5. 2016
Na pomezí samoty	31. 3. – 29. 5. 2016
Spolu. Umění spolupráce	31. 3. – 24. 4. 2016

Galerie Alternativa

Pavel Matyska: Dřevní doba	28. 1. – 20. 3. 2016
----------------------------	----------------------

Komenského 10

Černá hvězda	28. 1. – 20. 3. 2016
Hovuduvudo	28. 1. – 20. 3. 2016

Jílové u Prahy

Regionální muzeum v Jílovém u Prahy

Řeč barev	24. 10. 2015 – 28. 2. 2016
Most mezi nebem a zemí	31. 10. 2015 – 27. 3. 2016

Jindřichův Hradec

Muzeum Jindřichohradecka

Albern – Neuhaus – Zuggers. Pohlednice z českých a německých obcí Jindřichohradecka	7. 4. – 7. 6. 2016
--	--------------------

Kostel sv. Jana Křtitele s klášterem minoritů

Čertův kapitán Jan Pondy	14. 4. – 15. 5. 2016
--------------------------	----------------------

Kamenický Šenov

Sklářské muzeum Kamenický Šenov

Tajemství pečeti	27. 2. – 19. 6. 2016
Gravur on Tour	27. 2. – 17. 4. 2016
130. výročí sklárny Adolf Rückl.	
Severosklo	6. 3. – 17. 4. 2016

Karlovy Vary

Galerie umění Karlovy Vary

Jiří John: Malby, grafika, kresba	4. 2. – 27. 3. 2016
-----------------------------------	---------------------

Interaktivní galerie Becherova vila

Domorodé umění Afriky ze sbírky Zemanových	11. 2. – 10. 4. 2016
---	----------------------

Kladno

Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně

Jiří Michl: Tváře a emoce	15. 1. – 13. 3. 2016
Šindelářova květena Kladenska po 75 letech	12. 2. – 8. 5. 2016
Barevný svět Niny Čampulky	8. 4. – 12. 6. 2016

Klatovy

Galerie Klatovy / Klenová

Galerie U Bílého jednorozce

Roman Trabura: Větší žere menšího	6. 2. – 10. 4. 2016
-----------------------------------	---------------------

Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech

Václav Lamr: Smíření	20. 11. 2015 – 28. 2. 2016
Klatovský historik Jindřich Vančura (1855–1936)	20. 11. 2015 – 28. 2. 2016

Koncert vlní a skla	20. 11. 2015 – 21. 2. 2016
Jubileum otce vlasti	8. 3. – 20. 6. 2016
Šaty dělají pračlověka	8. 3. – 12. 6. 2016
K 25. výročí úmrtí Bedřicha Bartáka	20. 3. – 12. 6. 2016

Klenová

Galerie Klatovy / Klenová

Pavel Příbyl: Realita na hraně	27. 3. – 12. 6. 2016
Cesta 2016	27. 3. – 5. 6. 2016
Linoryt I.	27. 3. – 5. 6. 2016

Kolín

Regionální muzeum v Kolíně

Portréty z 20. století ze sbírek muzea	1. 3. – 12. 6. 2016
--	---------------------

Dvořákovo muzeum Kolínska v pravěku

Objevy pod pyramidami	15. 9. 2015 – 29. 9. 2016
-----------------------	---------------------------

Kopřivnice

Regionální muzeum v Kopřivnici

Lašské muzeum

Jan Hrnčárek: Z mého kraje	21. 1. – 27. 3. 2016
----------------------------	----------------------

Kouřim

Muzeum Kouřimska v Kouřimi

Loupežníci na Českobrodsku a Kouřimsku	1. 4. – 30. 10. 2016
---	----------------------

Králíky

Městské muzeum Králíky

Moře bylo klidné... Osudy Ludvíka Pecháčka z Králik za 2. světové války	17. 2. – 16. 4. 2016
--	----------------------

Kralupy nad Vltavou

Městské muzeum v Kralupech nad Vltavou

Pavel Rynt: Obrazy	3. 3. – 2. 4. 2016
--------------------	--------------------

Kunín

Muzeum Novojičínka – Zámek Kunín

Krása porcelánu	16. 1. – 13. 3. 2016
-----------------	----------------------

Kutná Hora

Galerie Felixe Jeneweina města Kutné Hory

Aldin Popaja: Obrazy	8. 1. – 21. 2. 2016
Jiří Kačer: Plastiky, frotáže, dokumentace	3. 3. – 24. 4. 2016

Galerie Středočeského kraje GASK

Denisa Nová: A/W 2015	11. 10. 2015 – 28. 2. 2016
Jiří Bartoš a Robert Vlasák:	
Sluchová pole	11. 10. 2015 – 28. 2. 2016
Michaela Maupicová:	
Skladby mysli	11. 10. 2015 – 28. 2. 2016
Pavel Vašíček a Petr	
Vašíček: Intenzity	11. 10. 2015 – 28. 2. 2016
Dalibor Smutný: Ze světla ke světlu	31. 1. – 1. 5. 2016
Alena Kučerová: Práce ze sbírek GASK	31. 1. – 1. 5. 2016

Lanškroun

Městské muzeum Lanškroun

Na lyžích do cukrárny	23. 1. – 27. 3. 2016
Retrogaming: Počátky osobních počítačů	2. 4. – 29. 5. 2016

Lány

Muzeum T. G. Masaryka v Lánech

Jarmila Svatoňová: Olejomalby	22. 1. – 28. 2. 2016
Laura Klokočnicková: Fotografie	22. 1. – 28. 2. 2016

Letohrad

Městské muzeum Letohrad

<i>Nová stálá expozice:</i> <i>Historie města Kyšperka/Letohradu</i>	<i>od 31. 3. 2016</i>
---	-----------------------

Ondřej Sekora přírodovědce	22. 1. – 27. 2. 2016
Jaro v muzeu	11. 3. – 26. 3. 2016
Koření	4. 4. – 29. 4. 2016
Jan Umlauf: Malíř a fotograf	15. 4. – 4. 9. 2016
Zámek Letohrad	
Výstava dortů	23. 4. – 23. 4. 2016

Liberec

Oblastní galerie Liberec

Filip Leubner (1733–1803): Pozdní baroko na Lužické Nise	17. 12. 2015 – 1. 3. 2016
Miroslav Machotka: Rytmus míst	8. 1. – 6. 3. 2016
Storytellers	8. 1. – 6. 3. 2016
Jana Kasalová: Odjinud	28. 1. – 8. 5. 2016
Úpadek nezastaví: Podle Williama Hogartha	28. 1. – 1. 5. 2016
Jaroslav Róna	10. 3. – 5. 6. 2016

Severočeské muzeum v Liberci

Herní plán. Historické deskové hry	9. 12. 2015 – 6. 3. 2016
------------------------------------	--------------------------

Lidice

Památník Lidice

Operace Valkýra	7. 1. – 31. 5. 2016
Karel IV. v Braniborsku	7. 1. – 31. 5. 2016
Lukáš Legát a Jiří Žalman: Na Aljašce jsme nebyli	22. 2. – 1. 5. 2016

Litoměřice

Oblastní muzeum v Litoměřicích

Holubí pošta	12. 1. – 28. 2. 2016
Kornelie Němečková	8. 3. – 1. 5. 2016

Litomyšl

Městská galerie Litomyšl

Milan Dvořák: Tak kráčel čas, nyní tryskem pádí...	13. 2. – 24. 4. 2016
--	----------------------

Regionální muzeum v Litomyšli

Litomyšl na ledě	12. 12. 2015 – 28. 2. 2016
Příroda Litomyšlska: Řeka	16. 1. – 3. 4. 2016
Astronomické tradice v Pardubickém kraji	7. 2. – 8. 5. 2016
Umění dráteníků kdysi a dnes	12. 3. – 15. 5. 2016
Litomyšlský venkov na starých pohlednicích	2. 4. – 5. 6. 2016
Příroda Litomyšlska: Listnatý les	5. 4. – 3. 7. 2016

Lomnice nad Popelkou

Městské muzeum a galerie v Lomnici nad Popelkou

Cesta na sever	7. 2. – 23. 3. 2016
Pavlna Gardiánová	27. 3. – 24. 4. 2016

Loštice

Památník Adolfa Kašpara v Lošticích

Chléb náš vezdejší	4. 2. – 12. 6. 2016
--------------------	---------------------

Louny

Oblastní muzeum v Lounech

Vitráže manželů Kantových	2. 2. – 3. 4. 2016
---------------------------	--------------------

Luhačovice

Muzeum Luhačovického Zálesí

Jehla, příze, pokličky, hračky každé babičky	6. 11. 2015 – 10. 4. 2016
Příběhy z historie lázeňské léčby	14. 4. – 6. 11. 2016

Mělník

Regionální muzeum Mělník

Výstava prací žáků ZŠ Jungmannovy sady Mělník	9. 2. – 6. 3. 2016
---	--------------------

Obyčejné tradice na Mělnicku obrazem:

Poledne zvoníme	8. 3. – 3. 4. 2016
Kašpárkův rok 2015 obrazem	8. 3. – 3. 4. 2016
Výstava obrazů malíře pana Vaněčka	25. 3. – 24. 4. 2016
Co už umím	5. 4. – 30. 4. 2016
Od Simien po Bale	9. 2. – 6. 3. 2016
Květinové jaro očima Ladislava Záruby	5. 4. – 30. 4. 2016

Mladá Boleslav

Muzeum Mladoboleslavsko

Bourání Mladé Boleslavi: Náměstí Republiky a třída T. G. Masaryka	od 23. 2. 2016
Skauting pro život. 100 let Junáka v Mladé Boleslavi	od 24. 2. 2016

Škoda Auto Muzeum

AERODYNAMIKA	13. 1. – 8. 5. 2016
Život jako závod: Alexander Kolowrat a první sportovní úspěchy značky Laurin a Klement	13. 1. – 4. 4. 2016

Mnichovo Hradiště

Muzeum města Mnichovo Hradiště

Via Belli 1866	1. 4. – 30. 6. 2016
----------------	---------------------

Mohelnice

Muzeum Mohelnice

Fenomén Igráček	12. 2. – 15. 5. 2016
-----------------	----------------------

Moravský Krumlov

Městské muzeum a Galerie Knížecí dům

Moravsko-krumlovští výtvarníci	18. 1. – 29. 2. 2016
150 let železnice Střelice – Moravský Krumlov – Vídeň	4. 4. – 21. 8. 2016

Most

Galerie výtvarného umění v Mostě

Postava k otvírání. The figure examined	11. 12. 2015 – 31. 3. 2016
---	----------------------------

Oblastní muzeum v Mostě

Keltové	1. 12. 2015 – 29. 5. 2016
Ptáci kolem nás	19. 1. – 29. 5. 2016
Umění australských domorodců	2. 2. – 31. 5. 2016
Minerály východní části Krušných hor	16. 2. – 22. 5. 2016
Zaměstnanecské kolonie 1900–1938	23. 2. – 29. 5. 2016
Historie neobyčejné tužky	27. 2. – 11. 6. 2016

Náchod

Galerie výtvarného umění v Náchodě

Naše galerie: Světlo	30. 1. – 28. 2. 2016
----------------------	----------------------

Netolice

Muzeum JUDr. Otakara Kudrny v Netolicích

Marcel Goetz: Pohádkové království o. s. – 19. ročník	1. 4. – 30. 4. 2016
---	---------------------

Nové Město na Moravě

Horácká galerie v Novém Městě na Moravě

Jaroslav Provazník	10. 12. 2015 – 28. 2. 2016
Romana Rotterová: Cesta	12. 1. – 24. 4. 2016
Photografia Natura 2015	4. 2. – 27. 3. 2016
Pavel Matuška: Usmívání	11. 2. – 7. 5. 2016

Horácké muzeum

Tato planeta	14. 1. – 6. 3. 2016
Roman Čuhel a Martin Drápalík	10. 3. – 1. 5. 2016

Nové Strašecí

Muzeum Nové Strašecí

Inka Delevová: Obrazy	20. 1. – 6. 3. 2016
-----------------------	---------------------

Nový Bor
Sklářské muzeum Nový Bor

XII. International Glass Symposium	4. 10. 2015 – 13. 3. 2016
Emil Rimpler	9. 4. – 29. 5. 2016

Nový Jičín
Muzeum Novojičínska

Léčivá síla a moc rostlin v tradiční kultuře	29. 1. – 1. 5. 2016
--	---------------------

Nový Knín
Hornické muzeum Příbram – Muzeum zlata
Nový Knín

Velikonoční výstava	18. 3. – 25. 3. 2016
---------------------	----------------------

Olomouc
Vlastivědné muzeum v Olomouci

České korunovační klenoty... na dosah. Doba Karla IV. na Olomoucku	4. 12. 2015 – 21. 2. 2016
Uničovský zlatý poklad	4. 3. – 29. 4. 2016
Chrám věd a múz	7. 4. – 12. 6. 2016

Opava
Slezské zemské muzeum

Můj svět	23. 2. – 9. 3. 2016
Čas dětství a her	2. 3. – 30. 8. 2016

Dům umění

Magičtí Lucemburkové. Čeští králové a panovníci Svaté říše římské	12. 1. – 28. 2. 2016
---	----------------------

Památník Petra Bezruče

Abeceda literatury	16. 9. 2015 – 29. 2. 2016
Krása a tajemství starého Nizozemí	16. 3. – 20. 9. 2016

Orlová – Lutyně
Výstavní síň Muzea Těšínska – Dům dětí a mládeže

Putování za předky	20. 10. 2015 – 31. 3. 2016
--------------------	----------------------------

Ostrava
Galerie výtvarného umění v Ostravě

Eduard Ovčáček: Grafika je dar	1. 10. 2015 – 4. 9. 2016
Sto děl z GVUO	19. 1. – 20. 3. 2016
Iain Patterson: Out West	21. 1. – 20. 3. 2016

Ostravské muzeum

Ty děti mně největší radost dělají	11. 12. 2015 – 28. 2. 2016
------------------------------------	----------------------------

Pardubice
Východočeská galerie v Pardubicích

Oldřich Tichý	3. 2. – 17. 4. 2016
---------------	---------------------

Dům U Jonáše

Michaela Kukovičová	11. 11. 2015 – 28. 2. 2016
Nádraží Pardubice	11. 11. 2015 – 28. 2. 2016
Liska. Činžovně obchodní domy ve Sladkovského ulici v Pardubicích	9. 3. – 5. 6. 2016
Pardubičtí fotografové	9. 3. – 5. 6. 2016

Pelhřimov
Muzeum Vysočiny Pelhřimov

Naděje v beznaději: Příběh P. Josefa Toufara a osud kaple sv. Anny	23. 2. – 24. 4. 2016
--	----------------------

Písek
Prácheňské muzeum v Písku

Vojmír Vokolek na fotkách Jana Adamce	1. 3. – 30. 3. 2016
Poklady z uranové šachty	1. 3. – 30. 4. 2016
Co lítá po Písku aneb Zda-li víte, Písečáci, jací jsou ve městě ptáci?	1. 3. – 22. 5. 2016
Nádherné hezko. Výběr z hrozna	2. 4. – 1. 5. 2016

Plzeň
Západočeské muzeum v Plzni

Smetanovské dny: Plzeň pohromami stíhaná	12. 2. – 22. 5. 2016
Nelítostný pravěk	25. 2. – 5. 6. 2016

Muzeum loutek Plzeň

Jaroslav Suchý: Loutkář a vynálezce	21. 9. 2015 – 31. 3. 2016
-------------------------------------	---------------------------

Národopisné muzeum Plzeňska

Zkamenělý svět u Nýřan	22. 1. – 21. 3. 2016
------------------------	----------------------

Západočeská galerie v Plzni

Vznešenost & zbožnost. Barokní umění na Plzeňsku a v západních Čechách	27. 10. 2015 – 20. 3. 2016
--	----------------------------

Police nad Metují
Muzeum papírových modelů

Michal Kavaliér: Malý velký muž papírového světa	23. 1. – 20. 6. 2016
--	----------------------

Polička
Městské muzeum a galerie Polička
– Centrum Bohuslava Martinů

Příběhy Romů	9. 2. – 8. 4. 2016
Velikonoce a kraslice	20. 2. – 10. 4. 2016

Praha
Galerie hlavního města Prahy
Colloredo-Mansfeldský palác

Štěpánka Šimlová: Léta levitace	20. 11. 2015 – 20. 3. 2016
---------------------------------	----------------------------

Dům fotografie

Andreas Groll	16. 2. – 8. 5. 2016
---------------	---------------------

Dům U Kamenného zvonu

David Cronenberg: Evolution	19. 2. – 17. 7. 2016
-----------------------------	----------------------

Dům U Zlatého prstenu

Dominik Gajarský: Carausius morosus	25. 1. – 20. 3. 2016
-------------------------------------	----------------------

Městská knihovna

Květa Pacovská: Maximum	
Contrast	11. 11. 2015 – 27. 3. 2016

Chvalský zámek

Ateliér Jiřího Trnky	16. 1. – 15. 5. 2016
----------------------	----------------------

Museum Kampa – Nadace Jana a Medy Mládkových

Bez začátku, bez konce. Pocta Aleši Veselému	2. 2. – 28. 2. 2016
Karel Malich: Nově objevený	9. 2. – 31. 5. 2016
František Kupka: Vanoucí modře	9. 2. – 22. 5. 2016

Muzeum hlavního města Prahy

Nádraží Praha – Těšnov. Provoz obnoven	25. 11. 2015 – 3. 4. 2016
--	---------------------------

Jitka Kopejtková: Praha ve strhaném plakátu	26. 11. 2015 – 28. 2. 2016
Wiehlova věž	2. 2. – 30. 4. 2016

Zámecký areál Ctěníce

Marta Taberyová: Keramika	17. 10. 2015 – 3. 4. 2016
---------------------------	---------------------------

Národní galerie v Praze
Valdštejská jízdárna

Bez hranic. Umění v Krušnohoří mezi gotikou a renesancí	27. 11. 2015 – 28. 3. 2016
---	----------------------------

Palác Kinských

Velkorysost: Umění obdarovat	6. 2. – 3. 7. 2016
------------------------------	--------------------

Veletřní palác

UMPRUM ATTACK!	20. 1. – 13. 3. 2016
----------------	----------------------

Aj Wej-wej: Zvěrokruh	7. 2. – 31. 8. 2016
El Hadji Sy: Malba – performance – politika	7. 2. – 22. 5. 2016
Národní knihovna České republiky	
Příběhy míst: Topografie soudobé paměti národa	18. 1. – 19. 3. 2016
Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského	
Nesmíme zapomenout. Jan Opletal a další oběti roku 1939	12. 11. 2015 – 14. 8. 2016
Karel IV.: Život otce vlasti	2. 2. – 31. 12. 2016
Hurá do školy!	8. 4. – 31. 7. 2016
Národní muzeum	
České muzeum hudby	
Komu asi patřila? Knihy a jejich lidé – sběratelé i nepřátelé	4. 12. 2015 – 6. 3. 2016
Karel Blažej Kopřiva	12. 1. – 23. 2. 2016
Wolfgang Amadeus Mozart a jeho operní dílo v Praze	12. 1. – 23. 2. 2016
Václav Talich	23. 2. – 5. 4. 2016
Český paganini Josef Slavík	23. 2. – 5. 4. 2016
Muzeum Bedřicha Smetany	
František Kysela a Smetanovy opery	24. 6. 2015 – 29. 2. 2016
Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur	
Bedřich Hrozný: 100 let od rozluštění chetitského jazyka	15. 10. 2015 – 31. 3. 2016
Říše středu	23. 10. 2015 – 30. 9. 2016
Afghánistán: Zachráněné poklady buddhismu	5. 2. – 30. 4. 2016
Muzeum Antonína Dvořáka	
Antonín Dvořák a Morava	31. 3. 2015 – 28. 3. 2016
Antonín Dvořák interpret	28. 3. 2016 – 27. 3. 2017
Národopisné muzeum – Musaion	
Venkov	1. 3. 2014 – 3. 4. 2016
Na Piavě z večera: Velká válka v lidové kultuře	16. 2. – 15. 7. 2016
Národní památník na Vítkově	
Slavné pohřby	22. 5. 2015 – 31. 3. 2016
Ivan Medek: Nesmlouvavě přímý gentleman	16. 9. 2015 – 28. 2. 2016
Obrana národa 1939–1945	13. 11. 2015 – 28. 2. 2016
Uhasit hořící svět. Pacifismus a české země v první polovině 20. století	27. 11. 2015 – 27. 3. 2016
Jazzová sekce, moderní hudba a umění v Československu	1. 4. – 30. 6. 2016
Muzeum Policie ČR	
Policisté a četníci v boji za svobodu	5. 5. 2015 – 12. 6. 2016
Vývoj stejnokroje 1918–2015	29. 10. 2015 – 30. 6. 2016
Národní technické muzeum	
Parní stroje v českých zemích	7. 5. 2015 – 28. 2. 2016
Nejkrásnější knihy roku 2014	18. 9. 2015 – 28. 5. 2016
O původu kódů: 30 let automatické identifikace u nás	26. 11. 2015 – 26. 2. 2016
120 let mladobolavské automobilky	16. 12. 2015 – 27. 3. 2016
Od plamene k LEDu	17. 2. – 4. 9. 2016

Libeňský most: Od kubismu k inženýrskému dílu	26. 1. – 31. 3. 2016
Cena Czech Grand Design	24. 2. – 30. 4. 2016
Pasivní dům	2. 3. – 1. 5. 2016
Velorex	13. 4. – 31. 7. 2016
Válečná medicína	20. 4. – 31. 7. 2016

Národní zemědělské muzeum Praha

<i>Nová stálá expozice: Rybářství</i>	<i>od 17. 12. 2015</i>
Divoká a krásná	14. 1. – 28. 2. 2016
Velikonoční výstava	7. 3. – 3. 4. 2016
Letadlem nad Velkou Británií	11. 3. – 17. 4. 2016
Modulové železnice	29. 3. – 4. 4. 2016
Represe selského stavu	15. 4. – 30. 9. 2016

Židovské muzeum v Praze

Trosečníky v Šanghaji: Ghetto Hongkew objektivem Arthura Rothsteina	11. 4. – 4. 9. 2016
Pojď milý můj... Ilustrace k Písni písní	28. 9. – 12. 3. 2016

Galerie Roberta Guttmanna

Ztracené obrazy. Eugen Van Mieghem a židovští emigranti do Nového světa	9. 9. 2015 – 10. 4. 2016
---	--------------------------

Prachatice

NM – Muzeum české loutky a cirkusu

František Tichý: Svět, který se směje	25. 2. – 15. 5. 2016
Svět, který se směje	26. 2. – 22. 5. 2016

Prachatické muzeum

Nové nálezy kovových předmětů	6. 4. – 5. 6. 2016
Prachatická madona. Josef Chwala	6. 4. – 5. 6. 2016

Přerov

Muzeum Komenského v Přerově

Jiří Hloušek: Přerov na starých pohlednicích	25. 9. 2015 – 28. 2. 2016
Z koupelen a ložnic aneb O čem se nemluví	23. 3. – 9. 10. 2016
Komenský? Toho už jsme někde viděli!	25. 9. – 31. 3. 2016

Přeštice

Dům historie Přešticka

Po kolejích z Přeštic do Plzně – 140 let dráhy	
Plzeň-Nýrsko	16. 1. – 13. 3. 2016
Jede vláček kolejíček	16. 1. – 21. 2. 2016
Od alchymie k moderní lékárně...	27. 2. – 3. 4. 2016
Sběratelé mezi námi	26. 3. – 8. 5. 2016

Příbor

Muzeum a pamětní síň Sigmunda Freuda v Příboře

Mors ultima linea rerum	26. 2. – 1. 5. 2016
-------------------------	---------------------

Příbram

Hornické muzeum Příbram

Březové Hory – hornický domek

U Kapišosů – vodníci a hastrmani divadelních tůní	1. 12. 2015 – 30. 10. 2016
---	----------------------------

Radnice

Muzeum Josefa Hyláka

Na vrcholech světadílů	17. 12. 2015 – 29. 2. 2016
Sláva Masopustu!	13. 1. – 29. 2. 2016
Brzy opět naše!	1. 3. – 31. 5. 2016

Rajhrad

Památník písemnictví na Moravě

Sursum Tišnov	18. 2. – 17. 4. 2016
Abecedy včera a dnes	30. 3. – 30. 10. 2016

Rakovník
Muzeum T. G. M. Rakovník

- Panovníci českých zemí na reliéfních řezbách
 Jarmily Haldové 5. 2. – 3. 4. 2016
 Amfora: Fotografie z archivu XII. 22. 1. – 21. 2. 2016
 Milena Mrugová: Obrazy 26. 2. – 3. 4. 2016

Galerie Samson – Cafeé

- OK(N)A: Textilní objekty Ivany Dvořákové 13. 1. – 4. 3. 2016

Rabasova galerie Rakovník

- Jindřiška Radová: Život s keramikou 22. 1. – 6. 3. 2016

Rokycany
Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech

- Podivuhodný svět pravěku 15. 1. – 28. 2. 2016
 Lidové Rokycansko v miniatuře 22. 1. – 27. 3. 2016

Roudnice nad Labem
Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem

- Pavel Mrkus: Another time. Jindy 11. 2. – 10. 4. 2016

Foyer

- Svatopluk Klimeš: Nevidím to černě 11. 2. – 10. 4. 2016

Podřipské muzeum

- Výstava k 75. výročí založení většiny 5. 1. – 24. 3. 2016
 československých perutí
 Indie: Země úsměvů 12. 1. – 8. 4. 2016
 České středohoří: Země hradů 15. 1. – 23. 3. 2016

Roztoky u Prahy
Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy

- Maurice Pellé, Zdenka Braunerová. Cesty osudů
 mezi Čechami a Francií 23. 10. 2015 – 28. 3. 2016
 Opus Musivum 20. 11. 2015 – 1. 5. 2016
 Hodiny ze Schwarzwaldu 15. 1. – 24. 4. 2016
 Papírová hračka 15. 4. 2016

Rýmařov
Městské muzeum Rýmařov
Galerie Octopus

- Krajinář Bedřich Vala 6. 2. – 1. 3. 2016
 Kraslice 3. 3. – 30. 4. 2016
 Pavel Doskočil a Rudolf Rousek 2. 4. – 1. 5. 2016

Galerie Pranýř

- Václav Kovář (1900–1957): Krajinář 6. 2. – 1. 3. 2016
 Jaroslav Němec 5. 4. – 1. 5. 2016

Semily
Muzeum a Pojizerská galerie Semily

- Malíři Pojizeří. Pocta Pavlu Holasovi 9. 1. – 21. 2. 2016

Skuteč
Městské muzeum ve Skutči

- Cihelny a jejich historie 2. 2. – 13. 3. 2016

Slavkov u Brna
Zámek Slavkov – Austerlitz

- Výstava k 600. výročí města 24. 3. – 25. 9. 2016

Sokolov
Muzeum Sokolov

- Fotografické setkání 13. 2. – 13. 3. 2016
 FOS: tradiční výstava fotografií 13. 2. – 13. 3. 2016
 Zuzana Illinčevová: Kabelky a motorky 18. 2. – 17. 4. 2016
 Tajemný svět lišejníků 23. 3. – 3. 7. 2016

Stěbořice
SZM – Arboretum Nový Dvůr

- Co vědí herbáře 1. 4. – 30. 10. 2016

Strakonice
Muzeum středního Pootaví Strakonice

- Velikonoční příběh 18. 3. – 10. 4. 2016
 Řeka Otava vypráví 3. 4. – 29. 5. 2016

Strážnice
Městské muzeum Strážnice

- Malováno s láskou 11. 1. – 25. 2. 2016
 Historické skvosty 4. 3. – 26. 5. 2016

Stříbro
Městské muzeum ve Stříbře

- Výstava výtvarných prací žáků ZUŠ 23. 3. – 22. 4. 2016

Svitavy
Městské muzeum a galerie ve Svitavách

- Martin Sodomka: Jak si postavit knihu 30. 1. – 13. 3. 2016

Šumperk
Vlastivědné muzeum v Šumperku

- Malíř ztraceného času 12. 11. 2015 – 29. 2. 2016
 Pojďte děti, budeme si hrát 6. 2. – 21. 2. 2016
 Svět kostiček 26. 2. – 15. 5. 2016
 Kde rostou endemity. Endemity a další vzácné
 rostliny Jeseníků 7. 1. – 6. 3. 2016
 Svetom, moje svetom 10. 3. – 5. 6. 2016
 Lovecké chaty Jeseníků 3. 3. – 24. 4. 2016

Výstavní síň

- Patchwork – ruční práce
 místních patchwokářek 25. 2. – 8. 5. 2016

Tábor
Husitské muzeum v Táboře
Stará tábořská radnice

- František Peterka (1920–2007) 11. 12. 2015 – 3. 4. 2016
 Tábořský pivovar v proudu času 13. 2. – 10. 7. 2016
 Jan Vítězslav Dušek (1891–1966) 20. 4. – 10. 7. 2016

Tachov
Muzeum Českého lesa v Tachově

- Dušan Kokaisl: Obrazy 8. 1. – 28. 2. 2016
 Pocta Hynku Altmanovi 2. 2. – 30. 3. 2016

Teplice
Regionální muzeum v Teplících

- Mostečtí výtvarníci 22. 1. – 28. 2. 2016
 Čím platily naše babičky? 2. 2. – 17. 4. 2016
 Voňavý svět mýdel 3. 3. – 24. 4. 2016

Terezín
Památník Terezín

17. listopad 1939 17. 11. 2015 – 31. 3. 2016
 Alfred Kantor. Holocaust
 v deníku umělce 1. 12. 2015 – 29. 2. 2016
 Helga Weisssová Hošková: Maluj,
 co vidíš 1. 12. 2015 – 29. 2. 2016
 Ruth Schreiber: Dopisy mých prarodičů 10. 3. – 31. 5. 2016
 Stefan Hanke: Přežili koncentrační tábory 5. 4. – 7. 7. 2016
 Josef Čapek 7. 4. – 31. 5. 2016

Trutnov
Galerie města Trutnova

- Kateřina Pokorná: Někdy jsou
 slova zbytečná 14. 1. – 4. 3. 2016
 Digital exchange 1. 2. – 12. 3. 2016
 Jazz World Photo 1. 3. – 30. 4. 2016
 Stanislav Diviš 31. 3. – 30. 4. 2016

Trutnov

Muzeum Podkrkonoší v Trutnově

60 let fotoklubu KDÚ Trutnov	25. 2. – 24. 4. 2016
Miloš Trýzna: Obrazy	10. 3. – 17. 4. 2016

Třebíč

Muzeum Vysočiny Třebíč

Krojované panenky E+M v obyčejovém roku	24. 3. – 12. 6. 2016
--	----------------------

Třinec

Muzeum Třineckých železáren a města Třince

Historie a vývoj města Třince – u příležitosti 85. výročí povýšení obce na město	18. 1. – 31. 3. 2016
Kouzlo vějířů	5. 2. – 24. 4. 2016
Boty, botky, botičky	5. 2. – 24. 4. 2016
Stříbro chudých – historie cínu	5. 2. – 24. 4. 2016

Turnov

Muzeum Českého ráje v Turnově

<i>Nová stálá expozice:</i>	
<i>Ze života písmáka Josefa Dlaska</i>	od 23. 4. 2016
Česko-polský dětský výtvarný salón	4. 2. – 6. 3. 2016
Ladislav a Valerian Karouškovi	25. 2. – 1. 5. 2016
Scénické ozvěny	12. 3. – 24. 4. 2016

Týn nad Vltavou

Městské muzeum Týn nad Vltavou

Historická domácnost	1. 3. – 29. 5. 2016
----------------------	---------------------

Uherské Hradiště

Galerie Slováckého muzea

Jiří Balcar	28. 1. – 3. 4. 2016
Malina. Miroslav, Lukáš, Michal:	
Soukromé války	28. 1. – 3. 4. 2016
K. J. Obrátil	3. 3. – 10. 4. 2016

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti

Jak se rodí večerničky	11. 2. – 10. 4. 2016
Kdo si hraje, ovládá	7. 4. – 6. 7. 2016

Uherský Brod

Muzeum Jana Amose Komenského

Hraju a... Can't stop!	2. 2. – 22. 5. 2016
Fenomén Merkur	19. 2. – 22. 5. 2016
Nejnovější přírůstky do sbírky starých tisků	1. 3. – 1. 5. 2016

Ústí nad Labem

Muzeum města Ústí nad Labem

Tenkrát na severozápadě	30. 9. 2015 – 17. 4. 2016
České Švýcarsko očima	
Václava Sojky	2. 12. 2015 – 3. 4. 2016

Ústí nad Orlicí

Městské muzeum v Ústí nad Orlicí

Perličkové kabelky	13. 12. 2015 – 25. 2. 2016
Fotoslezák	12. 1. – 17. 4. 2016
Lukešové – otec a syn	11. 2. – 17. 4. 2016
Krajiny Karla Kindla	11. 2. – 17. 4. 2016
Damascenská ocel	25. 2. – 17. 4. 2016
Zmatené peníze	25. 2. – 15. 5. 2016

Valašské Meziříčí

Muzeum regionu Valašsko – zámek Kinských

Vzpomínka na Leopolda Christa	9. 1. – 27. 3. 2016
-------------------------------	---------------------

Valtice

Muzeum vinařství, zahradnictví a životního prostředí

Voda jako kolébka života	22. 3. – 31. 8. 2016
--------------------------	----------------------

Velvary

Městské muzeum Velvary

Výtvarná skupina „J“	12. 2. – 26. 3. 2016
Kateřina Bolechová: Jiná optika	5. 4. – 20. 5. 2016

Vlašim

Muzeum Podblanicka

Kurzy kresby	9. 2. – 6. 3. 2016
V chalupách pod Blaníkem. Lidová kultura Benešovska	17. 3. – 15. 5. 2016

Vodňany

Městské muzeum a galerie Vodňany

Pavel Svoboda: Napříč Jižní Amerikou	2. 2. – 20. 3. 2016
Z Hirošimy do Nagasaki. Fotografie a obrázky z putování Pavla Janšty	7. 2. – 20. 3. 2016
Kamarádi vystavují ve Vodňanech	3. 4. – 15. 5. 2016

Infocentrum

Otisky krajiny. Práce žáků Věry Bělochové, ZUŠ Strakonice	11. 1. – 31. 3. 2016
Husův sbor ve Vodňanech	5. 4. – 30. 6. 2016

Vojna u Příbrami – Lešetice

Hornické muzeum Příbram – Památník Vojna u Příbrami

Ani gram uranu okupantům	5. 1. – 30. 6. 2016
Kresby z vězení	5. 1. – 30. 12. 2016
Skautská lilie za ostnatým drátem	5. 1. – 30. 12. 2016
Významné osobnosti 1., 2., 3. odboje	5. 1. – 30. 12. 2016

Volyně

Městské muzeum a kulturní centrum ve Volyni

Povídál medvídek husarovi	7. 11. 2015 – 26. 3. 2016
Mužové volyňští	23. 1. – 12. 3. 2016
Sladkovský, slabý, boháč...	23. 1. – 12. 3. 2016

Galerie Na shledanou

Překročení prahu. O smrti a znovuzrození	8. 8. 2015 – 31. 5. 2016
---	--------------------------

Vrchlabí

Krkonošské muzeum

Augustiniánský klášter

Od masopustu do Velikonoc	26. 1. – 10. 4. 2016
Lyžující umělci	9. 2. – 22. 5. 2016

Čtyři historické domy

Od čizby k ornitologii	3. 12. 2015 – 3. 4. 2016
Nechte na hlavě	12. 4. – 28. 8. 2016

Vsetín

Muzeum regionu Valašsko

Ocelová křídla nad Valašskem	5. 2. – 22. 5. 2016
------------------------------	---------------------

Vysoké Mýto

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě

Hudba ve spirále	17. 1. – 13. 3. 2016
Fenomén československého plakátu 60. až 80. let	
20. století	25. 1. – 13. 3. 2016
Vysokomýtský sport	20. 3. – 12. 5. 2016
Papírová dráha aneb Fotografie, jízdenky, vozové nálepky a razítka na trati Litomyšl – Choceň	20. 3. – 24. 4. 2016

Vysoké nad Jizerou

Vlastivědné museum pro Vysoké nad Jizerou a okolí

Orlí nožička a jiná svítidla	12. 7. 2015 – 31. 3. 2016
U fotografa před sto dvaceti lety	2. 11. 2015 – 13. 5. 2016
Vysoká nemocnice	13. 12. 2015 – 31. 3. 2016

Vyškov

Muzeum Vyškovska

Historické kočárky	12. 1. – 21. 2. 2016
Pytlák a jeho zbraň	26. 1. – 28. 2. 2016
České korunovační klenoty na dosah	27. 2. – 26. 4. 2016
Velikonoce vyšívané	10. 3. – 10. 4. 2016
Hudební nástroje	19. 4. – 19. 6. 2016

Galerie Orion

Anna Kunšteková: Když se řekne Paříž	14. 1. – 21. 2. 2016
--------------------------------------	----------------------

Zábřeh

Muzeum Zábřeh

Tricetiletá válka a Zábřežsko	10. 2. – 15. 5. 2016
-------------------------------	----------------------

Zbiroh

Městské muzeum ve Zbiroze

Kresby hmyzu Dana Opatrného	2. 2. – 28. 2. 2016
Vladimír Míka: Obrazy a sklo	1. 3. – 30. 3. 2016
Jihoafriický Národní park Kruger očima Ondry Hese	1. 4. – 1. 5. 2016

Muzeum J. V. Sládka

Dan Opatrný: Kresby hmyzu aneb Živá příroda	2. 2. – 28. 2. 2016
---	---------------------

Zlín

Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně

Vladimír Hroch: Zlínský kraj očima malíře	19. 1. – 13. 3. 2016
Antonín Slaviček: Mezi životem a uměním	3. 2. – 8. 5. 2016

Zlín

Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně

Cesta pravěkem	21. 1. – 15. 5. 2016
Adrenalin s mapou a buzolou	3. 3. – 15. 5. 2016

Znojmo

Jihomoravské muzeum ve Znojmě

Domácí loutková divadla	18. 1. – 18. 3. 2016
Poklady z moravských skal	26. 2. – 25. 9. 2016
25 let Národního parku Podyjí	25. 3. – 10. 6. 2016

Dům umění

Z pohádky do pohádky	3. 3. – 23. 4. 2016
----------------------	---------------------

Znojemský hrad

Velikonoční vazby	18. 3. – 28. 3. 2016
Poslové jara aneb Čápi na fotografiích	7. 4. – 26. 5. 2016

Žacléř

Městské muzeum Žacléř

Nepál: Umění tibetské thangky a fotografie Ctibora Košťála	13. 2. – 29. 4. 2016
--	----------------------

Žatec

Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci

Nová stálá expozice:

Z historie žateckého průmyslu od 3. 12. 2015

Čajem – nečajem 29. 1. – 24. 4. 2016

Křížova vila

Tváře světa	22. 1. – 28. 2. 2016
Velikonoční výstava	11. 3. – 3. 4. 2016
Jaro a léto v lidové kultuře	15. 4. – 28. 8. 2016

Žďár nad Sázavou

Muzeum nové generace

Diktatura versus naděje. Pronásledování římskokatolické církve v Československu 1948–1989 1. 2. – 15. 3. 2016

Železná Ruda

Muzeum Šumavy Železná Ruda

Elektrárna Černé jezero 1. 8. 2015 – 30. 6. 2016

Věstník Asociace muzeí a galerií ČR 1/2016

Toto číslo vychází 12. února 2016. Náklad 1 000 ks. Periodicita šestkrát ročně.

Periodikum je registrováno MK ČR, reg. č. 8331, ISSN 1213-2152. Vydává AMG s finanční podporou MK ČR.

Uzávěrka příštího čísla: 11. března 2016

Tématem čísla 2/2016 jsou Muzea a památková péče

Kalendárium: Pro otištění aktuálních výstav vašeho muzea v Kalendáriu výstav zašlete jejich přehled na 3 měsíce dopředu na e-mailovou adresu: kalendarium@cz-museums.cz do **31. března 2016**.

Redakce: Jana Jebavá

Asociace muzeí a galerií ČR, Jindřišská 901/5, 110 00 Praha 1
e-mail: vestnik@cz-museums.cz, <http://www.cz-museums.cz>

Redakční rada: Michal Babík, Milena Burdychová, Eva Dittertová, Hana Dvořáková, Magdalena Elznicová Mikesková, Zdeněk Freisleben, Hana Garncarzová, Jana Hutníková, Jiří Jedlička, Anna Komárková, Zita Suchánková

Grafická úprava čísla: Jana Jebavá

Obálka: Expozice „Les, příběh pěti stromů“, která vznikla roku 2014 ve Sladovně Písek. Foto: David Veis

Pokyny pro autory

Věstník AMG přijímá články do všech rubrik, a to zejména:

Příběh muzejního předmětu, 200 let českého muzejnictví, Personálie, Recenze, Muzeologie a muzejnictví, Z muzejních cest.

Maximální rozsah textů je 3 500 znaků, u některých rubrik 8 000 znaků, vždy po domluvě s redakcí.

Příspěvky k tématu jsou omezeny rozsahem 6 000 znaků. Ke všem článkům zasílejte 2–3 fotografie v nejlepší možné kvalitě (velikost alespoň 500 kB).

Předplatné

Věstník AMG je rozeslán zdarma všem členům AMG. Na e-mailové adrese redakce je možné si objednat předplatné:

300 Kč / rok včetně poštovného a balného (ročník – 6 čísel)

35 Kč / jeden výtisk + poštovné a balné 55 Kč

Na webových stránkách AMG <http://cz-museums.cz> pod záložkou Věstník AMG jsou publikována **všechna čísla časopisu**

od roku 2002 ve formátu pdf. Archiv průběžně doplňujeme.

Zapojte se do soutěže o nejoblíbenější muzeum!

Soutěž o nejpopulárnější muzeum vychází z hodnocení registrovaných uživatelů na portálu www.do-muzea.cz

Ministerstvo kultury ČR, Asociace muzeí a galerií České republiky, z. s., a Český výbor ICOM vyhláší soutěž Muzeum roku jako součást mediální kampaně Národní soutěže muzeí Gloria musaealis.

Držitel titulu Muzeum roku 2015 bude vyhlášen v rámci slavnostního předávání Cen Gloria musaealis 2015

dne 18. května 2016 ve Smetanově síni Obecního domu v Praze

Ohodnoťte nás na novém portálu [www.do-muzea.cz!](http://www.do-muzea.cz)

Portál Do muzea! nabízí kompletní seznam všech muzeí a galerií na území České republiky. Stačí se jen zaregistrovat a ohodnotit navštívené muzeum.

Registrovaní uživatelé mohou soutěžit o věcné ceny a volné vstupenky do muzeí!

Adresář muzeí a galerií České republiky pro období 2015–2016

Koncem roku 2015 jsme připravili nové tištěné vydání *Adresáře muzeí a galerií České republiky pro období 2015–2016*.

V Adresáři naleznete aktuální informace o sbírkotvorných institucích (muzea a galerie) v ČR a jejich pobočkách, které vycházejí z *Adresáře muzeí* na webu AMG (<http://www.cz-museums.cz/adresar>), na základě podkladů průběžně zasílaných pracovníky muzeí.

V aktuálním vydání je možné dohledat informace (kontaktní údaje, otevírací dobu, zpřístupněné expozice) k 1021 muzeím a galeriím. Řazení institucí je abecední podle měst, v nichž se muzea nachází.

Na obálce se tentokrát objevil interiér Krajské galerie výtvarného umění ve Zlíně – 14/15 Baťova Institutu.

Adresář si můžete zakoupit osobně na Sekretariátu AMG, na adrese Jindřišská 901/5, II. schodiště 110 00 Praha 1

nebo objednat na e-mailu:
kalendarium@cz-museum.cz.

Cena výtisku je 100 Kč.

Bližší informace k publikacím distribuovaným AMG jsou k nalezení na <http://www.cz-museums.cz/web/amg/publikace>

